Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | **4 март 1972 йил, шанба** | № 54 (15.225). | Баҳоси 2 тийин.

Кеча Тошкентда Ўзбекистон касаба союзларининг X съезди очилди

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ А. С. ЖЕЛЛУД БИЛАН СУҲБАТИ

2 мартда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Москвада меҳмон бўлиб турган Ливия Араб Республикаси ҳукумат делегациясининг бошлиғи, Ливия Араб Республикаси революцион қўмондонлиги кенгашининг аъзоси Абдул Салом Желлудни қабул қилди.

Суҳбат чоғида Совет — Ливия муносабатларини янада ривожлантириш масалалари, Яқин Шарқдаги аҳвол, шунингдек баъзи актуал халқаро проблемалар кўриб чиқилди.

Суҳбатда совет томонидан — СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Н. Новиков, СССРнинг Ливия Араб Республикасидаги элчиси И. Н. Якушин, Ливия томонидан — Ливия Араб Республикаси революцион қўмондонлиги кенгашининг аъзоси, Ливия қуролли кучлари бош штаби бошлиғининг ўринбосари майор Мустафо Алхарубий, Ливия Араб Республикасининг СССРдаги элчиси Юсуф Х. Ғазла, Ливия Араб Республикаси бирлик ва ташқи ишлар министрлиги департаментининг директори Маҳмуд Бакуш иштирок этдилар.

(ТАСС).

ТОШКЕНТ, 1972 йил 3 март. Узбекистон касаба союзларининг X съезди президиуми.

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ X СЪЕЗДИГА

Азиз ўртоқлар! Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети сизни, касаба союзлари X съездининг делегатларини ва сизлар орқали республиканинг бутун ишчилар синфини, барча меҳнаткашларини қизғин табриклайди ва чин кўнгилдан қутлайди.

Касаба союзларининг X съезди КПСС XXIV съездининг тарихий қарорлари билан, барҳаёт Ленин барпо этган кўп миллатли давлатимиз шонли юбилейини — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигини кутиб олишга ҳозирланаётган совет халқлари улуғ дўстлигининг нури билан чароғон бўлиб турган ажойиб бир вақтда ўтаётир. Улуғ Лениннинг номи ва порлоқ даҳоси барча меҳнаткашлар учун битмас-туганмас зўр умид ва илҳом манбаи бўлиб хизмат қилмоқда.

Синфий жанглар оловида вужудга келган касаба союзларимиз катта ва шонли йўлни босиб ўтди. Коммунистик қурилишнинг барча босқичларида улар партия томонидан ўз зиммаларига юклатилган вазифаларни шараф билан бажариб келдилар, меҳнаткашлар кенг оммасини жипслаштириб, уларни коммунизмнинг порлоқ идеаллари учун матонатли ва чиниққан, актив курашчилар қилиб тарбиялашга ёрдамлашдилар.

Коммунистик партия касаба союзлари билан фахрланади ва уларни тамомила ҳақли равишда ўзининг содиқ, ишончли ва жанговар ёрдамчиси деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон касаба союзлари КПСС XXIV съезди қўйган вазифаларни ҳал этишга, социалистик ишлаб чиқаришни тез суръатлар билан ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш, фан-техникани тараққий эттириш ва меҳнат унумдорлигини тез ўстириш асосида халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини анча юксалтиришга тобора катта ҳисса қўшмоқдалар.

Касаба союзларининг аъзолари ҳамма жойда — заводлар, фабрикалар ва қурилишларда, колхозлар ва совхозларда, илмий муассасалар ва ўқув юртларида партиянинг улуғ ишига ўзларининг чексиз содиқликларини амалий ишлари билан намойиш қилмоқдалар.

ССР Иттифоқи барпо этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш ва тўққизинчи беш йиллик иккинчи йилининг планини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани ривожлантиришда касаба союзларининг сиёсий ва ташкилотчилик активлиги ошиб бораётганлиги алоҳида куч билан намоён бўлмоқда.

Республика партия ташкилоти Ўзбекистон касаба союзларининг хўжалик ва маданий қурилишга, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашга қўшаётган муносиб ҳиссасини юксак қадрлайди.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети касаба союзлари тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажаришга ўзларининг бутун куч ва ғайратларини сарфлайдилар, КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашда бундан буён ҳам олдинги сафда борадилар деб қатъий ишонч билдиради.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

РЕСПУБЛИКА КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ X СЪЕЗДИДА

Атрофига республиканинг давлат байроғи ўраб қўйилган тишли паррак билан лўппи пахта кўсаги — мана шу эмблема билан безатилган А. Навоий номидаги театрда 3 мартда Ўзбекистон касаба союзларининг X съезди очилди. Қишлоқлар ва шаҳарларнинг икки миллион тўққиз юз минг нафар меҳнатчилари — касаба союзларининг аъзолари — ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллиги арафасида қилинган ишлар натижаларини якунламоқ, касаба союзларининг бутун ташкилотчилик ва тарбиячилик ишини янада кучайтириш йўлларини белгилаб бермоқ учун бу ерга ўз вакилларини юбордилар.

Съезднинг раҳбар органлари сайланади. Ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, фан ва маданиятнинг таниқли арбоблари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари съезд президиумидан жой оладилар. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, А. Д. Бесчастнов, Й. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Г. М. Орлов, С. Р. Расулов, С. У. Султонова, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, Г. А. Габриельянц, С. К. Зиёдуллаев, И. В. Марцинюк, М. Турсунов, А. Р. Хўжаев президиумда ўтирибдилар. Президиумдагилар орасида ВЦСПС секретари А. П. Бирюкова, КПСС Марказий Комитетининг сектор мудири М. П. Габдуллин, КПСС Марказий Комитетининг инструктори М. Л. Ишков ҳам бор.

КПСС ленинчи Марказий Комитети Сиёсий бюроси съезднинг фахрий президиумига баланд руҳ билан сайланади.

Съезд кун тартибида қуйидаги масалалар бор:

1. Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг ҳисоботи.
2. Ўзбекистон касаба союзлари ревизия комиссиясининг ҳисоботи.
3. Ўзбекистон касаба союзлари республика Советини сайлаш.
4. Ўзбекистон касаба союзлари ревизия комиссиясини сайлаш.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовга сўз берилади. У давомли қарсаклар остида Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг республика касаба союзлари X съездига табригини ўқиб эшиттиради, сўнгра делегатларга қарата нутқ сўзлайди.

Узсовпроф раиси М. А. Зоидов касаба союзлари республика Совети номидан ҳисобот доклади қилди.

Ўзбекистон касаба союзлари ревизия комиссияси номидан шу комиссия раиси Н. Н. Санжара ҳисобот берди.

Докладларни муҳокама қилишда Тошкент область касаба союзлари советининг раиси А. В. Браилов, Қорақалпоғистон область касаба союзлари советининг раиси Д. Қутибоев, тўқимачилик ва енгил саноат ишчилари касаба союзи республика комитетининг раиси А. И. Бичкова, Сирдарё областидаги «Малик» совхозининг механик-ҳайдовчиси Т. Қирғизбоева, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министри Э. Т. Шайхов, Андижон область касаба союзлари советининг раиси Ш. Ш. Мирзаев, Сурхондарё областидаги «Советобод» совхозининг тракторчиси Ч. Бўриев, Самарқанд область касаба союзлари советининг раиси М. Ҳ. Ҳасанова, Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси Л. П. Казанцева, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Ғофуржонов, республика социал таъминот министри В. С. Содиқова, Бухоро область касаба союзлари советининг раиси Д. Х. Олимов қатнашдилар.

Съезд мандат комиссиясининг докладини тинглади ва тасдиқлади. Мандат комиссиясининг раиси Н. М. Маҳмудова доклад қилди.

Пионерлар съезд қатнашчиларини табрикладилар.

Ўзбекистон касаба союзларининг X съезди ўз ишини давом эттиради. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ, 1972 йил 3 март. Узбекистон касаба союзлари X съездининг мажлислар залида.
Г. Пун фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Расмий хабарлар

СОВЕТ ҲУКУМАТИ ШАРАФИГА

Бангладеш Халқ Республикасининг Бош министри шайх Мужибур Раҳмон 2 мартда Совет ҳукумати шарафига нонушта — зиёфат берди.

Зиёфатда Совет томонидан А. Н. Косигин, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, В. А. Кириллин, В. Н. Новиков, СССР министрлари, СССР давлат комитетларининг раислари ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Мужибур Раҳмон билан биргаликда унинг ҳамроҳлари, шунингдек, Бангладеш Халқ Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Шамсур Раҳмон бор эди.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган зиёфат вақтида Мужибур Раҳмон ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин қадаҳ кўтардилар. (ТАСС).

Н. В. ПОДГОРНИЙ ШАЙХ МУЖИБУР РАҲМОННИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Бангладеш Халқ Республикаси Бош министри шайх Мужибур Раҳмонни 3 март куни Кремлда қабул қилди. Бош министр билан бирга ташқи ишлар министри М. Абдус Самад, ташқи ишлар министрлигининг секретари С. А. Карим, шунингдек Бангладеш Халқ Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Шамсур Раҳмон ҳам бор эди.

Н. В. Подгорний шайх Мужибур Раҳмонни ва унинг ҳамроҳларини самимий табриклади. У Бангладеш халқининг янги ҳаёт қурилишида бундан буён ҳам муваффақиятларга эришувини тилади.

Шайх Мужибур Раҳмон ўз мамлакати халқининг мустақиллик йўлидаги курашида унга ёрдам берилганлиги учун чин кўнгилдан ташаккур изҳор қилди.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган суҳбат вақтида ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш билан боғлиқ бўлган масалалар, шунингдек баъзи халқаро проблемалар муҳокама қилинди.

Суҳбатда СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССРнинг Бангладеш Халқ Республикасидаги элчиси В. Ф. Попов қатнашди. (ТАСС).

СОВЕТ — БАНГЛАДЕШ МУЗОКАРАЛАРИ

СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан Совет Иттифоқига келган Бангладеш Халқ Республикаси Бош министри шайх Мужибур Раҳмон ўртасида олиб борилган музокаралар 3 мартда Кремлда тугалланди. Бу музокаралар самимий ва дўстона ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди.

Музокараларда совет томонидан КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, В. Н. Новиков, СССР министрлари А. А. Громико, А. А. Гречко, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков, СССР ташқи савдо министрининг биринчи ўринбосари М. Р. Кузьмин, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. П. Фирюбин, СССРнинг Бангладеш Халқ Республикасидаги элчиси В. Ф. Попов ва бошқалар қатнашдилар.

Музокараларда Бангладеш томонидан ташқи ишлар министри М. Абдус Самад ва бошқа расмий кишилар қатнашдилар. (ТАСС).

ҚЎШМА ДЕКЛАРАЦИЯ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва Бангладеш Халқ Республикасининг Бош министри шайх Мужибур Раҳмон 3 мартда Кремлда тантанали вазиятда «Совет Иттифоқи ва Бангладеш Халқ Республикасининг қўшма Декларацияси»ни имзоладилар.

Декларацияни имзолаш вақтида совет томонидан Д. С. Полянский, Б. Н. Пономарев, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, В. Н. Новиков, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко, СССР қишлоқ хўжалик министри В. В. Мацкевич ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Бангладеш томонидан Бош министрга ҳамроҳ бўлган расмий кишилар ҳозир бўлишди. Декларация матбуотда эълон қилинади.

(ТАСС).

БИТИМЛАР ИМЗОЛАНДИ

2 мартда СССР Министрлар Советининг Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетида саноат ва бошқа объектлар қуриш соҳасида СССР билан Бангладеш ўртасида иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик тўғрисида битим ва мамлакат экономикасининг ғоят муҳим тармоқларини тиклашда Бангладеш халқига шошилинч ёрдам бериш тўғрисида битим имзоланди.

ПАРТИЯ РАҲБАР КАДРЛАРИНИНГ ЎҚУВИ

Раҳбар партия ва совет кадрларини қайта тайёрлаш учун КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги олий партия мактабида очилган курсларни навбатдаги чиқариш маросими бўлди. Иттифоқдош республикалар Коммунистик партиялари Марказий Комитетларининг, ўлка ва область партия комитетларининг ташкилий-партиявий ишлар масалалари билан ҳамда партия ташкилотлари фаолиятининг бошқа участкалари билан шуғулланувчи секретарлари бу курс тингловчилари бўлиб, марксизм-ленинизм назариясининг ва КПСС сиёсатининг, партия қурилишининг, социалистик экономикани илмий бошқаришнинг актуал проблемаларини ўқиб ўргандилар.

Курсларда тингловчиларга КПСС Марказий Комитетининг секретарлари И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономарев, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари В. А. Кириллин, И. Т. Новиков, СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзе, КПСС Марказий Комитети бўлимларининг мудирлари Н. И. Савинкин, В. Ф. Шауро, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи А. А. Епишев, «Правда» газетасининг бош редактори М. В. Зимянин, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Е. М. Тяжельников, министрлар, ВЦСПСнинг, СССР Госпланининг раҳбар ходимлари, СССР Фанлар академиясининг олимлари, ижтимоий Фанлар академияси билан КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги олий партия мактабининг профессорлари ва ўқитувчилари лекциялар ўқидилар.

Курсларнинг тингловчилари ташкилотчилик ва сиёсий иш, хўжалик ва маданий қурилишга партиявий раҳбарликни янада яхшилаш масалалари устида ўз тажрибаларини гапириб бердилар.

КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари Г. В. Романов, Украина Коммунистик партияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари И. К. Лутак, КПСС Краснодар ўлка комитетининг биринчи секретари Г. С. Золотухин, КПСС Горький область комитетининг биринчи секретари Н. И. Масленников XXIV съезд қарорларини бажариш йўлида қилинаётган ишлар тўғрисида докладлар қилдилар.

Курсларнинг тингловчилари Москва шаҳри ва Москва областидаги, Ленинград, Киев ва Минск шаҳарларидаги партия ташкилотларининг иш тажрибалари билан танишиб чиқдилар.

БАНГЛАДЕШ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ БОШ МИНИСТРИ

Шайх Мужибур Раҳмон

Бангладеш Халқ Республикасининг Бош министри шайх Мужибур Раҳмон бугун Тошкентга келади.

Шайх Мужибур Раҳмон 1920 йилда Шарқий Бенгалияда туғилган. Олий юридик маълумотли. Студентлик йилларида сиёсий фаолият билан шуғуллана бошлади. 1949 йилда Халқ иттифоқи партиясига кирди. Шайх Мужибур Раҳмон шу партиядан парламентга сайланди ва Шарқий Покистон ҳукумати составига ўтди. У 1966 йилдан буён Халқ иттифоқи партиясининг муттасил раисидир.

Шайх Мужибур Раҳмон актив сиёсий фаолияти ва ўз халқининг ҳаққоний ҳуқуқларини ҳимоя қилиш йўлида мардона кураш олиб боргани учун бир неча бор репрессияларга дучор бўлди ва умрининг салкам 11 йилини турмада ўтказди.

Халқ иттифоқи 1970 йил декабрь ойида биринчи марта ўтказилган умумий сайловда Покистон парламентидаги ўринларнинг мутлоқ кўпчилигини эгаллади. Шайх Мужибур Раҳмон 1971 йил март ойида кўпчилик партиясининг раҳбари сифатида Покистон ҳарбий маъмурияти билан музокаралар олиб борди ва парламентни тезроқ чақириб, ҳокимиятни граждан ҳукумат қўлига топшириш учун курашди. Аммо ҳарбий маъмурият 1971 йил 25 мартда музокараларни тўсатдан тўхтатиб қўйди ва Шарқий Покистондаги бенгал аҳолисидан қуролли ўч олиш йўлига ўтди. Шайх Мужибур Раҳмон қамоққа олинди. У 9 ой мобайнида Ғарбий Покистон турмасида ётди.

Бангладеш халқининг 1971 йил 26 мартда бошланган адолатли кураши ғалаба билан тугалланди. Ана шу кун Бангладеш Халқ Республикаси мустақиллиги куни деб эълон қилинди. Шайх Мужибур Раҳмон шу йил январь ойида республика пойтахти — Даккага қайтиб келди ва мамлакатга раҳбарлик қила бошлади.

Блокларга қўшилмаслик, тинч-тотув яшаш, империализмга, мустамлакачилик ва ирқчиликка қарши кураш, барча мамлакатлар билан дўстона муносабатларни ривожлантириш, умумий тинчлик ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш — Бангладеш Халқ Республикаси ҳукумати ташқи сиёсатининг асосий принципларидир.

Шайх Мужибур Раҳмон Совет Иттифоқига биринчи марта келди. У яқинда шу гапларни айтган эди: «Биз Совет Иттифоқига дўстлик миссияси билан, самимий табрикларимизни топшириш ва Бангладеш халқининг озодлик йўлидаги курашида унга ёрдам ва мадад берганликлари учун Совет ҳукуматига ва улуғ совет халқига буюк миннатдорчилик туйғуларини изҳор қилиш учун жўнаб кетмоқдамиз».

Республикамизнинг меҳнаткашлари дўст Бангладеш Халқ Республикаси Бош министрини самимий табриклайдилар.

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ X СЪЕЗДИ

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲНАТКАШЛАРИ ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

Ўзбекистон касаба союзлари республика совети раиси М. А. ЗОИДОВНИНГ ҳисобот доклади

Делегат ўртоқлар! Бутун мамлакатимиз КПСС XXIV съездининг ғоялари, қарорлари билан яшамоқда. Съезд партияни, бутун совет халқини аниқ-равшан сиёсий йўл билан, халқнинг туб манфаатлари ва мақсадларини ифода этувчи конкрет ҳаракат программаси билан қуроллантирди. Ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлар, совет зиёлилари бир сафда туриб, партия кўрсатган йўлдан астойдил комил ишонч билан коммунистик қурилишнинг янги ғалабалари сари олға бормоқдалар.

Республика касаба союзлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети раҳбарлигида ишлаб, давлат планларини ишлаб чиқишдан тортиб ҳар бир корхонанинг ишини бошқаришгача республика халқ хўжалигини ривожлантириш соҳасидаги кўпгина вазифаларни ҳал этишда қатнашдилар. Касаба союзлари корхоналар, қурилишлар, муассасалар коллективларининг ишлаб чиқариш ва ижтимоий фаолиятида муҳим роль ўйнадилар, меҳнатга ва ижтимоий мулкка коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашда актив иштирок қилдилар, меҳнатни муҳофаза қилиш ва меҳнат ҳақидаги қонунларга риоя қилиш устидан контролни амалга оширдилар, меҳнаткашларнинг маданий-маиший эҳтиёжларини қондириш тўғрисида, уларнинг сиҳат-саломатлиги ҳақида ғамхўрлик қилдилар.

Ўзбекистон касаба союзлари республика советининг ҳисобот давридаги иши тўғрисида съездга маълумот беришга ва Ўзбекистон касаба союз ташкилотларининг ишини янада яхшилаш соҳасидаги баъзи вазифаларга тўхталиб ўтишга ижозат бергайсиз.

КАСАБА СОЮЗ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ СОЦИАЛИСТИК ЭКОНОМИКАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ СОҲАСИДАГИ РОЛИ ВА АКТИВЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК

Социалистик экономика совет касаба союзларининг ўз куч-ғайратларини сарф қиладиган ва ташкилий таъсир кўрсатадиган асосий соҳадир. Социалистик мусобақа экономикани ривожлантиришда касаба союзларининг таъсир кўрсатиш методи бўлиб келди ва шундай метод бўлиб қолмоқда.

Социалистик мусобақа совет халқининг тарихий зафарларида жуда катта роль ўйнайди. Мусобақа омма ўртасида меҳнат ғайрати ижодиётини вужудга келтириб, миллионларча илғорлар ва новаторларни, рационализаторлар ва ихтирочиларни етиштириб, ишлаб чиқарувчи кучларни юксалтиришга, ишлаб чиқариш муносабатларини такомиллаштиришга, меҳнаткашларни тарбиялаб, ишлаб чиқаришни бошқаришга жалб этишга самарали ёрдам беради.

КПСС Марказий Комитети «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорида таъкидлаб ўтганидек, социалистик мусобақани ривожлантириш ва уни ташкил этишни такомиллаштириш мамлакат иқтисодий ва социал-сиёсий тараққиётининг КПСС XXIV съезди белгилаб берган программасини муваффақиятли амалга оширишнинг энг муҳим шартидир.

Республикада ҳисобот даврида мусобақадошларнинг сафига 633 минг киши келиб қўшилди ва ҳозирги вақтда уларнинг сони 2 миллион кишига етди. Меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракати янада ривожланди. Бу ҳаракат ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларидан 900 мингдан ортиқ кишини бирлаштирди. Коммунистик меҳнат зарбдорлари сафига 200 минг киши келиб қўшилди, коммунистик меҳнат коллективлари деган фахрли ном олган корхона, цех, участка, смена, бўлим, ферма ва бригадалар коллективлари сони 10 мингта кўпайди.

Касблар бўйича ўтказилаётган мусобақа юксак меҳнат унумдорлигини рағбатлантиришнинг таъсирчан формаси бўлиб қолди. Бу мусобақада 290 мингдан ортиқ киши қатнашмоқда. 11 мингга яқин кишига ўз касбининг энг яхши устаси деган ном берилди. 1370 корхонада турли профилдаги ишчиларнинг маҳорати конкурси ўтказилди. Бу конкурсда моҳир ишчилардан 135 мингдан ортиқ киши иштирок қилди. Ана шу ажойиб ҳаракат ишлаб чиқариш коллективларига манзур бўлди ва муваффақиятли суратда ривожланиб бормоқда.

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига ва КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун ўтказилган мусобақа чинакам умумхалқ мусобақаси бўлди. Партиямиз ва ҳукуматимиз барча совет кишилари каби республика меҳнаткашларининг ҳам юбилей ва съезд олди мажбуриятларини бажариш соҳасида қилган фидокорона меҳнатига юксак баҳо бердилар.

Республикада социалистик мусобақанинг кенг ривожланганлиги кўпгина янги қимматли ташаббусларнинг бошланишига ёрдам берди. Бу ташаббуслардан кузатилган асосий мақсад — ишлаб чиқариш топшириқларини муддатидан илгари муваффақиятли бажаришдан иборат.

Тошкент авиация заводининг фрезерчиси, СССР Олий Совети депутати Альбина Девятова беш йиллик планни меҳнат унумдорлиги бўйича муддатидан илгари бажариш, ёш ишчиларни тарбиялаш, уларга прогрессив меҳнат методларини ўргатиш соҳасида ажойиб даъват билан майдонга чиқди. Тошкент темир йўл бўлимида поезд составидан яхшироқ фойдаланиш учун станциялар ва саноат корхоналари коллективлари ўртасида социалистик мусобақа вужудга келди. Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиларидан Лидия Павловна Казанцева ва Евгения Александровна Губина шахсий беш йиллик планларини 2,5 йил ичида бажариш мажбуриятини олдилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети уларнинг бу ташаббусини кенг қўллаб-қувватлади. Беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун мусобақа ташаббускорлари бўлган Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз-вагон ремонт заводи, Ленин орденли В. И. Ленин номли электрон техника заводи, Бекободдаги В. И. Ленин номли металлургия заводи, Тошкент лак-бўёқ заводи, «Юлдуз» тикувчилик фирмаси ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг ҳамда бошқа коллективларнинг ташаббусини Ўзбекистон касаба союзлари республика совети маъқуллади.

Илғор тажрибани умумлаштириш, энг муҳими — кенг татбиқ этиш меҳнат унумдорлигини ошириш резервларидан биридир. В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводида 40 дан ортиқ илғор тажриба мактаби бир йилга мўлжалланган программа бўйича ишлаб турибди. Республикадаги қурилишларда ва бинокорлик материаллари корхоналарида беш йил ичида 1340 мактаб ишлаб турди. Бу мактабларда 32 мингга яқин ишчи таълим олди. Ишлаб чиқариш новаторлари илғор тажрибанинг актив пропагандистларидир. Тошкентдаги «Қизил тонг» тикувчилик фирмасида ишлаб чиқариш илғорлари ва мастерлардан 60 дан ортиқ киши ўзларининг малакалари ва иш усулларини ишлаб чиқариш нормаларини бажармаётган ишчиларга ўргатмоқда. Бу корхонада илғор меҳнат методларини ўргатадиган қисқа муддатли мактаблар ишлаб турибди.

Фан-техника жамиятининг республика тармоқлараро совети беш йил ичида энг яхши корхоналар, цехларнинг ва ишлаб чиқариш илғорларининг ишлаб чиқариш-техника тажрибасини ўрганиш юзасидан 22 мингга яқин мактаб, курс ва семинар ташкил қилди. Новаторларнинг кенгашлари ва чиқишлари каби, кинофильмларни кўрсатиш, энг яхши ютуқларни амалий пропаганда қилиш каби илғор тажрибани ёйиш формалари ҳаммага манзур бўлди.

Социалистик мусобақани ташкил этишга ижодий ёндашиш — ҳозирги кунда касаба союзлари комитетларининг кўпчилигига хос хусусият бўлиб қолди. Аммо баъзи ташкилотларда бу муҳим ишга юзаки қаралаётганлигини эътироф этиш керак. Асосий нарса — кишилар билан амалий ташкилотчилик ва тарбиявий иш олиб бориш, қолоқларга ёрдам бериш, илғорларнинг тажрибасини жорий қилиш баъзан пайсалга солинмоқда.

Мусобақа расмиятчиликка ва бир қолипда иш тутишга тоқат қилолмайдиган куч эканлигини унутмаслик зарур. Мусобақа методлари ва формаларини янгилаб туриш ва уларни коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичи илгари сураётган конкрет вазифаларга мувофиқлаштириш керак.

Иш якунларини таққослаб кўрган пайтда қабул этилган ва рўёбга чиқарилган режаларнинг пишиқлигини, шунингдек ишлаб чиқариш сарфларининг миқдорини эътиборга олиш керак. Айрим корхоналарнинг раҳбарлари талайгина резервларни яшириб қўйиб, планларда улардан фойдаланишни кўзда тутмаётганликларига, кейинчалик эса оширилган мажбуриятлар олаётганликларига йўл қўйиб бўлмайди. Бу ҳол планлаштиришда, материал-техника билан таъминлашда муайян қийинчиликларни вужудга келтиради, кишиларни тарбиялашда салбий оқибатлар рўй беришига сабаб бўлади.

Меҳнаткашларни меҳнат унумдорлигини, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини бутун чоралар билан оширишга сафарбар қилиш — социалистик мусобақанинг энг асосий вазифаларидан биридир.

Касаба союз советлари ва комитетлари айрим корхоналарнинг меҳнат унумдорлиги юзасидан берилган топшириқларни бажармай қолиш сабабларини хўжалик органларининг иштироки билан суриштириб билишлари, коллективларнинг планларни бажариш учун самарали чоралар кўришига эришиш мақсадида уларга иқтисодий таъсир кўрсатиш методларидан тўла фойдаланишга ҳамда уларни моддий жиҳатдан рағбатлантиришни кучайтиришга қунт билан эришмоқлари лозим.

Илғор коллективларнинг тажрибасини кенг ёйиш катта аҳамиятга эгадир. Илғор коллективлар хўжаликни юритиш янги системасининг имкониятларидан моҳирлик билан фойдаланиб, меҳнат унумдорлигини юксак даражага кўтардилар ва меҳнат унумдорлигини ошириш суръатларини жадаллаштирдилар, техникавий-иқтисодий кўрсаткичларни анча яхшиладилар.

Техникани тараққий эттириш учун, жамики янги, прогрессив нарсаларни жорий қилиш учун курашни бутун ишлаб чиқариш-оммавий ишларнинг асосий йўналишларидан бирига айлантириш, ёрдамчи ишларни тезроқ механизациялаш ва автоматлаштиришга бутун чоралар билан кўмаклашиш, янги техника ва технологияни жорий қилиш планларини амалга оширишда хўжалик органларига ёрдам бериш — касаба союзларининг бевосита бурчидир.

Фан-техника жамиятларига ҳамда ихтирочилар ва рационализаторлар жамиятига бирлашган минг-минглаб оддий меҳнаткашлар янги техникани яратиш ва ўзлаштиришда актив қатнашмоқдалар. Ўтган беш йилликда республикада ихтирочилар жамиятининг сафи қарийб 40 процент кенгайди ва ҳозирги вақтда 94,2 минг олим, инженер, техник ва ишлаб чиқариш новаторлари бу жамиятнинг аъзоларидир. Шу давр ичида Ўзбекистон халқ хўжалигининг турли тармоқларида рационализаторларнинг 236 мингдан кўпроқ таклифи ва 417 ихтироси жорий қилинди. Бунинг натижасида 230,9 миллион сўм иқтисодий тежам олинди, ёки тежалган маблағ шундан аввалги беш йилликдагига нисбатан 41 процент ортди.

Касаба союзларининг фан-техника жамиятлари чинакам оммавий ташкилот бўлиб қолди. Ҳозирги вақтда фан-техника жамиятининг 1767 бошланғич ташкилоти ишлаб турибди. Бу ташкилотлардан 912 таси корхоналарнинг техника кенгашлари вазифасини бажармоқда. Фан-техника жамиятлари 89 мингдан ортиқ олим, инженер, ишлаб чиқариш новаторларини бирлаштирди ва уларнинг ижодий фаолиятига етакчилик қилмоқда. Республикада жамоатчилик асосида ишлайдиган 1983 илмий-тадқиқот институти, иқтисодий анализ бюроси ва группалари, техника ахбороти группалари самарали иш олиб бормоқда.

Техника тараққиёти ҳозирги босқичининг хусусияти шундаки, корхоналарда техникани тараққий эттириш вазифалари меҳнатни уюштиришни такомиллаштириш масалалари билан биргаликда ҳал этилмоқда. Хўжалик ва касаба союз ташкилотлари кейинги йилларда меҳнатни илмий асосда ташкил этиш масалалари билан яхшироқ шуғуллана бошладилар. Меҳнатни илмий ташкил этишнинг тармоқ, завод ва фабрика бўлинмалари сони ортди. Ҳозирги кунда республикадаги 500 дан ортиқ корхона меҳнатни илмий ташкил этиш планларини ишлаб чиқмоқда. 262 лаборатория, группа ва бўлимлар меҳнатни илмий асосда ташкил этиш ишлари билан шуғулланмоқда. Ана шу лаборатория, группа ва бўлимларда инженерлар, социологлар ва бошқа мутахассислар ишлаб турибди.

Аммо шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, республика фан-техника жамияти совети инженер-техниклар жамоатчилигининг куч-ғайратини ишлаб чиқаришда янги техникани кенг жорий қилишга етарли даражада сафарбар этмаётир, ишлаб чиқариш ва техника соҳасидаги илғор тажрибани умумлаштирувчи китоблар қандай нашр этилаётганлигини назорат қилмаётир, фан-техника жамияти бошланғич ташкилотларининг ишига кам ёрдам беряпти. Фан-техника жамиятининг ишидаги нуқсонлар Ўзбекистон касаба союзлари республика совети президиумининг мажлисида батафсил қараб чиқилди. Президиум КПСС XXIV съезди талаблари асосида фан-техника жамиятларининг фаолиятини яхшилаш ва кучайтириш чораларини ишлаб чиқиб, бу тадбирларни изчиллик билан амалга оширмоқда.

Хом ашё ва материаллардан тўғри фойдаланиш ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга жуда катта ёрдам беради. Шу сабабли касаба союзлари меҳнаткашларни ҳамиша социалистик тежамкорлик руҳида тарбиялашлари керак.

Яқинда ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланиш ва иқтисодий тежамкорлик жамоат кўригининг якунлари тўпланди. Бу кўрик жуда яхши натижа берди. Кўрикда 600 минг киши қатнашди. Улар 30 мингдан ортиқ таклиф киритдилар. Ана шу таклифларни амалга ошириш натижасида 35 миллион сўмлик иқтисодий самара олинди, 200 миллион киловатт-соатга яқин электр энергияси, 25 минг тонна шартли ёқилғи, 5,5 минг тонна қора ва рангли металл, 660 минг квадрат метрдан зиёд газлама ва ўрайдиган мато, 5 минг тоннага яқин пахта ва товарларнинг бошқа кўпгина турлари тежалди.

Лекин шундай бўлса ҳам, корхоналарнинг раҳбарлари, иқтисод бўлимлари ва касаба союз комитетлари моддий ресурсларнинг ортиқча сарф қилинишига бепарво қараётганликларини, кўп нобудгарчилик туғдирадиган нуқсонларни бартараф қилиш учун чора кўрмаётганликларини кўрсатадиган фактлар оз эмас. Иккиламчи хом ашёни йиғиш ва қайта ишлаш кўнгилдагидек уюштирилмаганлигидан нобудгарчилик ҳали ҳам кўп.

Иқтисод қилиш ва тежамкорлик учун кураш қисқа муддатли кампания бўлмай, балки доим қунт билан бажарилиши лозим бўлган иш эканлигини эсда тутиш зарур.

Касаба союз комитетлари иқтисодий тежамкорликка астойдил риоя қилиниши устидан чинакам жамоат контроли ўрнатишлари, контроль постлари ва комиссиялари тузишлари, халқ контроли органлари билан амалий алоқаларни мустаҳкамлашлари, хом ашё ва материалларни сарф қилишнинг техникавий жиҳатдан асослаб берилган нормаларини ишлаб чиқиш ва жорий қилишда актив қатнашишлари лозим.

Доимий ишлаб чиқариш кенгашлари ишлаб чиқаришни бошқаришда меҳнаткашларни қатнаштиришнинг таъсирчан воситасидир.

Ҳозирги вақтда республикада 5414 доимий ишлаб чиқариш кенгаши тузилган бўлиб, улар 180 мингдан ортиқ кишини бирлаштиради.

Аммо доимий ишлаб чиқариш кенгашларининг фаолиятида жиддий нуқсонлар ҳам бор. Ана шундай жамоатчилик органлари айрим ишлаб чиқариш коллективларида умуман ташкил этилмаган.

Касаба союзларининг айрим республика, область комитетлари, область касаба союз советлари ва хўжалик раҳбарлари амалдаги коллектив шартномалар қандай бажарилаётганлигини текшириш ва янги коллектив шартномалар тайёрлашга кам эътибор бермоқдалар, коллектив шартномалар қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги ҳисоботларни ўз мажлисларида онда-сондагина муҳокама қилмоқдалар.

Ўзбекистон касаба союзлари республика совети ишни ташкил этиш, иш ҳақи шарт-шароитларини тўғри белгилаш ва қўлланиш устидан контроль ишларига доим эътибор бериб келди. Айрим корхоналарда бу соҳада жиддий нуқсонлар борлигини айтиб ўтиш керак. Ишларни тўғри тарификация қилиш, ишчиларга ўз вақтида разряд бериш, илмий жиҳатдан асосланган нормаларни кўпроқ жорий қилиш, нормаларни қайта кўриб чиқиш юзасидан белгиланган тартибга қаттиқ риоя қилиш, меҳнатни нормалаш доирасини кенгайтириш — касаба союз ташкилотларининг вазифасидир. Иш ҳақи фондларидан ҳам, моддий рағбатлантириш фондларидан ҳам мукофотлаш учун ажратиладиган маблағлардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш керак.

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ МАНФААТЛАРИ ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК ҚИЛИШ—КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАЛАРИДАН БИРИ

Ишчиларнинг ва барча меҳнаткашларнинг қонуний манфаатлари ҳақида, уларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш, меҳнат ҳақидаги қонунларга, меҳнатни муҳофаза қилиш қоидалари ҳамда нормаларига ва техника хавфсизлигига риоя қилиниши устидан контролни кучайтириш — касаба союзларининг асосий вазифаларидан биридир.

Республикада ҳисобот даври мобайнида меҳнатни муҳофаза қилиш учун 122 миллион сўм сарфланди. Халқ хўжалигининг бу соҳада муҳим ўзгаришлар рўй бермаган бирор тармоғини кўрсатиб ўтишнинг иложи йўқ. Масалан, республика енгил саноати корхоналарида кўпдан-кўп хотин-қизлар меҳнат қилмоқда. Бу корхоналарда 23 цех комплекс механизациялаштирилди, 46 поток линия ва конвейер линия ташкил этилди, 1200 автомат ишга туширилди, вентиляция установкаларини ўрнатиш, санитария-маиший хизмат кўрсатадиган биноларни жиҳозлаш чоралари кўрилди.

Кўпгина касаба союз ва хўжалик ташкилотлари меҳнат шароитини яхшилаш юзасидан беш йиллик комплекс планларни ишлаб чиқдилар. Бу планлар ишчиларни, биринчи навбатда хотин-қизларни оғир жисмоний меҳнатдан халос қилишни, ишлаб турган ходимларни санитария-маиший бинолар билан тўла таъминлашни кўзда тутади.

Ҳозирги вақтда республикада касаба союз комитетларининг меҳнат муҳофазасини назорат қилувчи 53 мингга яқин жамоатчи инспекторлари ва комиссия аъзолари бор. Область, республика касаба союз комитетлари ва касаба союз советлари ҳузурида 1400 дан ортиқ штатсиз техника инспекторлари ишлаб турибди. Ўзбекистон касаба союзлари республика совети ва область касаба союз советлари ҳузурида ишларни мувофиқлаштириб олиб борувчи махсус кенгашлар тузилди. Халқ контроли, «Госгортехнадзор» органлари, санитария, ўт ўчириш, техника инспекциялари ва автомобиль инспекцияларининг вакиллари ана шу кенгашлар составига киритилди. Республика халқ хўжалигида ишлаб чиқаришда майиб бўлиш (травматизм) 1967 йилдагига нисбатан икки баравар камайди, кўпгина корхона ва цехларда эса травматизмга тамомила барҳам берилди. Аммо шундай бўлса ҳам, бу соҳада ҳали кўп иш қилиш керак.

Бизда иш вақтидан кейин ишлатиш одат тусига кириб қолган корхоналар ҳали бор. Бундай корхоналарда кишиларни ҳеч қандай зарурат бўлмагани ҳолда дам олиш кунларидан маҳрум этадилар. Касаба союзлари кўп марта ўтказган текширишлар ишлаб чиқаришни пухта ташкил этмаслик, бир меъёрда иш олиб бормаслик, иш вақтининг кўп нобуд бўлиши ҳайбаракаллачилик ва штурмбозликнинг асосий сабаби эканлигини кўрсатди. Бунинг учун хўжалик раҳбарларигина эмас, балки касаба союз комитетлари ҳам айблидир. Касаба союз комитетлари қонунда кўзда тутилмаган ҳолларда ишдан кейин қолиб ишлатиш учун кўпинча розилик берадилар.

Республика касаба союз ташкилотлари меҳнат ҳақидаги қонунларни пропаганда қилиш, тушунтиришда меҳнаткашларга, корхона, муассасаларнинг маъмуриятига юридик ёрдам бериш соҳасида кўп иш қилмоқдалар.

Республикада ҳуқуқ билимларини ўргатувчи жамоатчилик ассосларида ишлайдиган 14 университет ва халқ университетларида талайгина ҳуқуқ факультетлари бор. 265 корхонада жамоатчилик асосида ишловчи юридик консультациялар ташкил этилди.

Ишчи ва хизматчиларнинг меҳнатини муҳофаза қилишни янада яхшилашга эришиш, социалистик қонунчиликка қатъий риоя этиш тўғрисида ғамхўрлик қилиш — ҳар бир касаба союз ташкилотининг энг муҳим бурчидир.

Ўзбекистон касаба союзлари бошқараётган социал страхование маблағлари 1972 йилда 265 миллион сўмдан ортиқроқ бўлади. Тўрт йил ичида ана шу мақсад учун сарфланган маблағ 710 миллион сўмдан ҳам ортиб кетди.

Республика касаба союз ташкилотлари социал страхованиени бошқариш соҳасидаги ишларни яхши йўлга қўйдилар, нафақа, пенсия тўлаш, санитария-курорт хизмати ва меҳнаткашларнинг сиҳат-саломатлигини сақлаш йўлидаги бошқа тадбирларга ажратилган маблағлардан тўғри фойдаланиш устидан контролни кучайтирдилар.

Санитария-курорт хизмати, меҳнаткашларнинг дам олиши ва болаларни соғломлаштириш учун социал страхование бўйича ажратилаётган маблағлар миқдори ортиб бормоқда. Ҳисобот даврида ишчилар, хизматчилар ва колхозчилардан 655 минг киши даволаниш ва дам олиш уйларига бориш учун бепул ёки имтиёзли йўлланмалар олишди, 610 мингдан зиёд бола каникул вақтида республикадаги пионер лагерларида дам олди.

1971 йилда республикада идораларга қарашли 160 дан ортиқ база ва дам олиш уйлари ишлади. Буларда ишчилар, хизматчилар ва уларнинг оила аъзоларидан 142 мингдан ортиқ киши сиҳат-саломатлигини яхшилаб олди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистон касаба союзлари ихтиёрида беш минг ўринли тўққизта дам олиш уйи ва еттита санаторий бор, «Фарғона», ва «Орол денгизи» дам олиш уйлари ташкил этилди. «Чортоқ», «Чинобод» санаторийларида, «Кумушкон», «Қизилқўрғон» ва «Сўқоқ» дам олиш уйларида ўринлар сони кўпайтирилди.

Лекин шунга қарамай, касаба союзларининг соғломлаштириш муассасалари ишларида ҳали камчиликлар кўп. Баъзи санаторий ва дам олиш уйларида таомнинг кўнгилдагидек эмаслиги, маданий ва маиший хизмат паст даражада эканлиги тўғрисида, медицина ходимлари ва бошқа ходимлар эътиборсиз қараётганлиги тўғрисида беморлардан ва дам олувчилардан шикоятлар тушиб турибди. Мавжуд санаторий ва дам олиш уйларининг ишини яхши йўлга қўйиш, янги санаторийлар ва дам олиш уйларини кўпроқ қуриш зарур.

Санаторий-профилакторийлар касаба союзлари томонидан амалга оширилаётган соғломлаштириш ва даволаш-профилактика тадбирлари системасида муҳим роль ўйнайди. Ишчилар ва хизматчилар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда буларда даволанади. Республикада 47 профилакторий бор. Лекин бу мутлақо етарли эмас. Ўзбекистон касаба союзлари республика совети ана шу шифохоналарни кенгайтириш юзасидан перспектив план ишлаб чиқди. Беш йилликда улардаги ўринлар сонини икки баравардан зиёд кўпайтириш кўзда тутилади.

Касаба союз ташкилотлари меҳнаткашларнинг соғлигини сақлаш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш учун катта имкониятларга эгадир. 1972 йилда шу мақсадларга 23 миллион сўм сарф қилинади. Аммо область касаба союз советлари ва комитетлари етарли ташаббус кўрсатмаётирлар ва ажратиб берилган маблағларнинг талайгина қисмидан фойдаланмаётирлар.

Касаба союзларининг пенсия таъминоти соҳасидаги ишларини янада юксак даражага кўтариш керак.

Ўзбекистон касаба союзлари республика совети хўжалик раҳбарлари билан биргаликда шаҳарларда, ишчи посёлкаларида ва қишлоқ жойларда уй-жой ва маданий-маиший қурилишни янада ривожлантиришга қаратилган тадбирларни амалга оширишга ҳаракат қилмоқда.

Уй-жойларни тақсимлаш юзасидан жамоат контролини кучайтириш борасида ташкилий жиҳатдан кўп иш қилинди. Савдо-сотиқ, умумий овқатланиш, маиший хизмат кўрсатиш ва коммунал хўжалиги корхоналарининг, шаҳар пассажир транспортининг ишига катта эътибор берилди.

Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш зарурки, кўпгина касаба союз советлари ва комитетлари уй-жой ва маданий-маиший қурилиш масалаларига ҳамиша зўр эътибор бераётирлар, деб бўлмайди. Уй-жойларни, мактабгача тарбия муассасаларини, мактабларни, касалхоналарни фойдаланишга топшириш планларини бажармаётган қурилиш ташкилотлари оз эмас, кўпинча чала қурилган биноларни фойдаланишга топширадилар. Бу ҳол меҳнаткашларнинг ҳаққоний шикоятларига сабаб бўлмоқда. Уй-жойларни тақсимлаш вақтида фабрика-завод касаба союз комитетларининг ҳуқуқларига риоя қилмаслик каби ҳоллар ҳам учраб туради.

Область касаба союз советлари ва комитетлари хўжалик раҳбарлари билан биргаликда савдо-сотиқ коллективларида ташкилотчилик ишини кучайтиришлари, савдо ходимларини харидорга иззат-ҳурмат билан қараш руҳида, меҳнаткашларнинг эҳтиёжларини қондириш тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилишга интилиш руҳида тарбиялашлари лозим. Касаба союзлари совет ва хўжалик органлари билан биргаликда меҳнаткашларнинг маиший хизмат ҳамма турларига нисбатан бўлган эҳтиёжларини тўларок қондириш, уй-жой массивларида ва саноат корхоналарида маиший хизмат кўрсатувчи корхона шохобчаларини кўпайтиришга эришишни ўз вазифалари деб биладилар.

МЕҲНАТКАШЛАРНИ КОММУНИСТИК РУҲДА ТАРБИЯЛАШ ИШИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРАЙЛИК

Совет кишиларида марксча-ленинча дунёқарашни, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишни шакллантириш, уларда юксак онглилик ва умумий иш учун масъулият туйғуларини кучайтириш — касаба союзларининг энг муҳим вазифаларидан биридир.

Кейинги йилларда коммунистик меҳнат мактаблари кўпгина ишлаб чиқариш коллективларининг ҳаётига сингиб кетди. Ҳозирги вақтда республикамизда 3279 коммунистик меҳнат мактаби бор. Улар юз мингга яқин ишчини бирлаштиради.

Касаба союз ташкилотлари ишчи ва хизматчиларга иқтисодий билим беришга кўп эътибор қилмоқдалар. Маданият саройлари ва уйларида техникани тараққий эттириш ва иқтисодий билим бериш билан шуғулланувчи 65 халқ университети ишлаб турибди. Иқтисодий таълим тингловчиларининг ҳосил қилган билимини янада ошириб, уларнинг ижодий ташаббусини кучайтиришга ёрдам беради. Масалан, Тошкентдаги электрон-техника заводида ташкил этилган халқ университети экономика факультетининг тингловчилари 29 та рационализаторлик таклифи киритдилар. Бу таклифларни жорий этиш натижасида йилига 250 минг сўм иқтисодий тежам олинади.

Касаба союзларининг маданий-оқартув муассасалари — маданият уйлари ва саройлари, клублар, қизил бурчаклар, кутубхоналар тарбия ишини йўлга қўйишда катта роль ўйнайди. Бу муассасалар техника, иқтисодий ва сиёсий билимларни, ишлаб чиқариш новаторларининг тажрибасини пропаганда қилиш соҳасидаги ўз ишларини тобора такомиллаштирмоқдалар, адабиёт ва санъатнинг энг яхши асарлари билан кенг оммани таништирмоқдалар, болаларни тарбиялашда ишчи ва хизматчиларга ёрдам бермоқдалар. Улар ишчилар синфи ёш авлодини коммунистик руҳда, меҳнаткашларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашга катта эътибор қилмоқдалар. Бадиий ҳаваскорлик коллективларида қатнашувчилар сони кўпайди, уларнинг ижрочилик маҳорати ошди. Лекин шундай бўлса ҳам, бадиий ҳаваскорликни ривожлантиришда ҳали катта камчиликлар бор. Халқ хорларига, халқ рақс ансамблларига, халқ чолғу ва духовой асбоблар оркестрларига эътибор сусайтириб юборилган.

Касаба союзлари меҳнаткашларни социалистик мулкни эҳтиёт қилиш, интизомга риоя қилиш ишида тарбиялаш соҳасидаги ишларни кучайтирмоқдалар «Ҳуқуқ-тартиботга тўла риоя қилувчи коллектив» номини олиш ҳаракатини бошлаб берган Навоий ГРЭСи коллективининг тажрибаси эътиборга сазовордир. «Ташсельмаш» заводида «Меҳнат интизоми жамоат кодекси» жорий қилинди.

Ҳисобот даврида физкультура ва спорт янада ривожланди. Касаба союзларининг «Меҳнат», «Спартак», «Буревестник» ва «Локомотив» спорт жамиятлари беш йил ичида 425 кишини СССР спорт мастери ва халқаро класс мастери қилиб, 15 мингга яқин кишини мастерликка номзод ва биринчи разряд спортчи, 440 минг кишини оммавий разряд спортчиси қилиб тайёрлади. Ана шу спорт жамиятлари 400 минг кишига «Меҳнат ва мудофаага тайёр» ва «Ватанни ҳимоя қилишга тайёр» значокларини берди. Спорт базаси кенгайди ва мустаҳкамланди.

Аммо физкультура ва спортнинг ривожланиш даражаси ҳаёт талабларига ҳали жавоб бермаётир, республиканинг кенг меҳнаткашлар оммаси кўнгилли спорт жамиятларига суст жалб этилмоқда.

Туризмни ташкил этиш соҳасидаги ишларни ҳам такомиллаштириш лозим. Жумладан, туристлик меҳмонхоналари базалари қурилишини жадаллаштириш керак. Касаба союзлари чет эл туризмини ривожлантиришга катта эътибор беришлари лозим.

КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ ТАШКИЛОТЧИЛИК ИШИНИ ҲАМИША ЯХШИЛАЙЛИК

Ҳисобот даврида республика касаба союз ташкилотлари сафига янгидан 480 минг киши қабул қилинди. Ҳозирги вақтда касаба союз ташкилотлари шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларидан 2 миллион 900 минг кишини бирлаштиради.

4233 та янги бошланғич касаба союз ташкилотлари тузилди, 322 фабрика-завод касаба союз комитетига район касаба союз комитетининг ҳуқуқлари берилди. Касаба союз ташкилотларининг ташкилий структурасини такомиллаштириш соҳасида кўп иш қилинди: ҳозирги вақтда 11578 цех касаба союз ташкилоти ва 44770 касаба союз группаси ишлаб турибди. Шундай қилиб, касаба союз активларининг катта бир отряди жамоатчилик фаолиятига жалб этилди.

Касаба союз ходимларининг сифат состави яхшиланди. Фабрика-завод касаба союз комитетлари раисларининг 80 процентидан кўпроғи олий ва ўрта маълумотлидир. Республика касаба союзларида партиянинг ишчилар синфи совет жамиятининг етакчи кучи бўлиб келди ва бундан буён ҳам шундай куч бўлиб қолади деган кўрсатмаси изчиллик билан амалга оширилмоқда. Ишчилар фабрика-завод касаба союз комитетлари раисларининг 35 процентини ана шу комитетлар аъзоларининг ярмидан кўпроғини ташкил этади. Кўпгина ишчилар касаба союз советлари ва комитетлари президиумларининг аъзоси қилиб сайланди.

ВЦСПС президиуми 1969 йил июль ойида Ўзбекистон касаба союзлари республика советининг кадрлар билан ишлаш тўғрисидаги ҳисоботини тинглаган эди. ВЦСПСнинг бу масала юзасидан чиқарган қарори республика, область касаба союз советлари ва комитетлари пленумларида муҳокама қилинди. Ўзбекистон касаба союзлари республика совети ВЦСПСнинг кўрсатмасини бажара бориб, кадрларга ва активларга таълим беришни такомиллаштириш чораларини амалга оширди.

Касаба союз раҳбарларимизнинг ғоят кўпчилиги ўз бурчини юксак даражада ҳис этган кишилар бўлиб, ўзларига топширилган участкада кўпгина самарали иш қилмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленуми КПСС XXIV съезди қарорлари асосида кадрлар билан ишлашни янада такомиллаштириш зарур эканлигини таъкидлади. Биз касаба союз кадрларини партиявий принципиаллик, меҳнатсеварлик ва камтарлик руҳида, ўз меҳнати натижаларига танқидий муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашимиз лозим. Тарбия ишини қаттиқ контроль билан, топширилган иш учун масъулиятни ошириш билан бирга қўшиб олиб бориш керак.

Республиканинг ҳамма қисмида ҳисобот ва сайлов йиғилишлари бўлиб ўтди. Бу йиғилишлар уюшқоқлик билан, партия XXIV съездининг тарихий режаларини бажариш учун кураш шиори остида ўтди. Ўзбекистон касаба союзлари республика совети меҳнаткашларнинг танқидий мулоҳазалари ва таклифларини умумлаштирди, бу таклифларни амалга ошириш чораларини белгилади ва амалга ошириб келяпти.

Шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашлари СССР касаба союзларининг XV съездига тайёргарлик кўрмоқдалар. Касаба союз ташкилотларининг меҳнаткашларни хўжаликни бошқаришга жалб этиш соҳасидаги иш услубини доим такомиллаштира бориш, барча меҳнаткашларни социалистик ишлаб чиқаришни янада юксалтириш йўлидаги актив курашда қатнаштириш учун куч-ғайратларини сарф қилишлари лозим.

Ўзининг ленинчи партияси теварагига маҳкам жипслашган, КПСС XXIV съезди қарорлари туфайли ижодий бунёдкорлик меҳнатига отланган совет халқи ҳозирги вақтда беш йилликнинг иккинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш ва СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун зўр ғайрат-шижоат билан меҳнат қилмоқда.

Сизларнинг номингиздан Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва ВЦСПСни яна бир марта ишонтириб айтаманки, республика касаба союзлари Ленин партияси теварагига янада маҳкам жипслашадилар, коммунистик қурилишнинг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съезди белгилаб берган улуғвор планларини амалга оширишда бундан буён ҳам партиянинг содиқ таянчи ва ишончли ёрдамчиси бўлиб хизмат қиладилар. (Қарсаклар).

«ПРАВДА» 1922 ЙИЛ

ҚАРДОШЛИК ҚОНУНИ

ЭСКИ АДРЕСЛАР БЎЙЛАБ

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини ташкил этган СССР Советларининг I съезди очилишидан бир неча кун илгари «Правда» газетасида қисқагина бир хабар босилган эди. Унинг мазмуни ана шундай эди:

«Биринчи аёл врач. Туркистон республикаси Халқ Комиссарлари Совети шу йил кузда Туркистон Давлат университетининг медицина факультетини битириб чиққан, Туркистон республикасида яшовчи аёллар орасида биринчи бўлиб олий маълумот олган Дўсшоновага мукофот бериш ҳамда унинг кабинетини жиҳозлашга қарор қилди».

Ушбу хабар Тошкентдан Москвага ўттиз кун деганда етиб борди. У вақтда мамлакатнинг темир йўл томирлари ёқилғи танглигидан қисилиб қолган эди. Кичик манзилгоҳларда ҳам, йирик станцияларда ҳам поезд составлари тўхтаб ётарди: локомотивларни юргизадиган ҳеч қанақа ёқилғи йўқ эди. Бугунги кунда эса «ИЛ-62» пассажир лайнери ниҳояти уч соату йигирма минут деганда Москванинг аёзли қишидан ариқларида шалдираб сув оқиб турган, кўм-кўк осмони беғубор, баҳор нафаси уфуриб турган ўлкага элтиб қўяди...

Собиқ Туркистон университетининг медицина факультети ҳозир Тошкент медицина институти деб юритилади. ТошМИнинг ўзи сон-саноқсиз аудиториялар, клиника ва кабинетлардан иборат улкан территорияга жойлашган бир бутун шаҳардир.

ТошМИнинг ўқув ишлари бўйича проректори Р. М. Нурмуҳамедов «Правда»даги ўша хабарни ўқиркан, ўйга толиб, бундай дейди:

— Ҳа, бу хабар бизнинг институтимиз ва уни хотин-қизлар орасида биринчи бўлиб битириб чиққан врач ҳақида ёзилган.

Медицина фанлари доктори, профессор Раҳим Муҳаммедович хирургия касалликлари кафедрасини бошқаради. Катта унвонларга эга бўлишига қарамай, ҳали у ёш, шу медицина институтини яқиндагина битириб чиққан.

— Энг кекса ходимлардан бирортаси билан ҳам учрашишингиз мумкин, — дейди проректор. — Масалан, Зулфия Иброҳимовна Умидова билан.

Умидовани йўқлашаркан, бу орада Раҳим Муҳаммедович ТошМИ яқинда ўзининг эллик йиллигини нишонлаганлигини ва Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланганлигини маълум қилди.

Ўрта бўйли, сочлари оқарган, кўзлари қувноқ ёниб турадиган Зулфия Иброҳимовна Умидова кириб келади.

— Ҳа, бу қизни яхши танирдим, — дейди Зулфия Иброҳимовна.— Уни Оққоғоз дейишарди. Медицина факультетида у билан биргаликда ўқиб, йигирма иккинчи йили биргаликда курсни битирган эдик. Оққоғоз Дўсшонова Олмазор кўчасидаги бутун Эски шаҳарнинг бирдан-бир туғруқхона бўлимига мудирлик қиларди. Афсуски, орадан кўп ўтмай Оққоғоз касалликка чалиниб қолди. Врачлар унга чўл иқлимини таклиф этишди. У Қозоғистонга кўчиб кетди.

Оққоғознинг курсдоши Зулфия Иброҳимовна асли тошкентлик. Бу ерда мактабни битирди, сўнгра ўн тўққизинчи йили медицина мактабида шуғуллана бошлади. Бу мактаб бўлажак факультетнинг негизи бўлиб хизмат қилди.

Туркистон университети йигирманчи йилда В. И. Ленин Декрети билан ташкил этилган эди. Лекин университетни очишга тайёргарлик анча илгари бошланган. Москвада ўқитувчи кадрлар танланган. Пойтахтнинг Брянск вокзалидан медицина ускуналари ва кутубхонаси бўлган санитар поезди йўл олиб, жуда кўп фронт чизиқларини кесиб ўтиб, икки ойдан кейин Тошкентга етиб келди. Шу поезд билан бирга факультет декани профессор П. П. Ситковский бошчилигидаги москвалик олимлар ҳам келишди. Улар маҳаллий медицина кадрлари тайёрлашлари лозим эди.

— Дастлабки пайтларда факультетимиз собиқ кадет корпусининг бир неча хоналарига жойлашган эди, — деб эслайди Зулфия Иброҳимовна. — Дарсликлар, дафтарлар етишмасди. Ҳатто синфларда талабаларнинг ҳаммасига стуллар етишмас эди. Бунинг устига бизга ўқишни катта жамоатчилик ишлари билан қўшиб олиб боришга тўғри келарди. Районларга чиқиб, деҳқонлар олдида маъруза айтардик. Чоризм ўлкамизга қандай мерос қолдирганлигини кўз олдингга келтириш ҳам амри маҳол эди. Вабо, ўлат, чечак ўн минглаб кишиларнинг ёстиғини қуритарди. Одамлар сил касаллигидан, терламадан, ичбуруғдан ҳалок бўлар, трахомадан кўр бўлиб қолардилар. Болаларнинг ярми бир ёшга ҳам кирмай ўлиб кетарди...

Зулфия Иброҳимовна медицина факультетини бундан 50 йил муқаддам битирган эди. Мана шу эллик йилдан буён унинг ҳаёти ТошМИ билан чамбарчас боғлиқдир. Студентларга билим берди, госпиталнинг терапия клиникасида ординатор бўлиб ишлади. Узоқ йиллар мобайнида иссиқ иқлим шароитида юрак-қон томир касалликларини даволаш усулини ўрганди. Жуда кўп илмий ишлар ёзди, докторлик диссертациясини ёқлади. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, СССР Медицина Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, профессор З. И. Умидова йигирма йил мобайнида институтнинг госпитал терапия кафедрасини бошқарди. Юзлаб илмий ходимлар, шу жумладан йигирма еттита фан доктори тайёрлади. Улардан учтаси ҳозир шу ерда, ТошМИда кафедраларни бошқармоқда.

— Профессор Умидованинг шогирди деб айтишга жоиз бўлган йигирма саккизинчи медицина фанлари доктори ҳам бор, — дейди проректор Нурмуҳамедов. — Бу — унинг ўз қизи, медицина фанлари доктори, ТошМИ профессори Хуршида Янбоева. У ҳам онаси каби энг йирик кардиологларимиздан бири...

Ўрта Осиёда олий маълумотли аёл юзага чиққани ҳақидаги хабар бир вақтлари ҳаммани ҳайратга солган эди. Ҳозирги вақтда бир оилада икки аёл фан доктори бўлибди деган хабарни эшитиб ҳеч ким унчалик ҳайрон қолмайди.

Зулфия Иброҳимовнадан унинг иши тўғрисида қанчадан-қанча нарсаларни билиб олгим келади, у бўлса жонажон институти қай тарика ўсаётгани, кенгаяётгани, юксалаётгани ҳақида кўп-кўп сўзлагиси келади. Эллик йил мобайнида мамлакатдаги энг йирик олий ўқув юртларидан бири ҳисобланган ТошМИни оз эмас, кўп эмас, йигирма минг врач битириб чиқди, 153 медицина фанлари доктори, 854 фан кандидати тайёрланди. Ҳозир бу ерда қирқ саккиз миллатга мансуб 7620 студент ўқимоқда. Институтнинг олтмиш беш кафедрасида 82 фан доктори ва 450 дан зиёд фан кандидати ишламоқда. ТошМИ олимларининг қўшган ҳиссаси туфайли Ўзбекистонда безгак ва ришта, пеллагра ва лейшманиоз енгилди...

Революцияга қадар Ўзбекистон ССРнинг ҳозирги территориясида бор-йўғи 102 врач бўлиб, улар ҳам маҳаллий бойлар ва чор чиновникларидан иборат кичик бир гуруҳга хизмат кўрсатарди. Республика соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари А. К. Камолов бизга ана шу рақамни айтиб берди. Ҳозир Ўзбекистонда 24577 врач бўлиб, шундан 13888 киши хотин-қизлардир. Медицина фанлари докторларидан 158 киши ва 1155 фан кандидати илмий иш олиб бормоқда. 11 та илмий-тадқиқот медицина институти, 3 та медицина олий ўқув юрти, 21 та ўрта медицина ўқув юрти ишлаб турибди...

Ҳолбуки, бундан ниҳояти эллик йил муқаддам, СССР ташкил этилган йили бутун бепоён Туркистонда олий маълумотли бирорта ҳам ўзбек, қозоқ, тожик, қирғиз, туркман қизлари йўқ эди!

Оққоғоз Дўсшонова ва Зулфия Умидова медицина факультетига қатнаб юрганларида Тошкентга Россиядан коммунист йигит Семён Середа келган эди. «Правда» газетаси бу йигит тўғрисида 1922 йил 1 декабрда қуйидагиларни ёзди:

«Тошкентда [Туркистон] Самара губернасидан келган саводсиз мужик Семён Середани «фан инқилобчиси» деб аташади. Революция ишига 17-18 ёшлариданоқ ўзини бахш этган бу ёш ишчи мужик... пролетарча ғайрат ва билимдонлик намунасини кўрсатди. Аслида электротехник бўлган Семён Середа ўлкада трамвай симини изоляция қилишни машинкалаштириб шов-шув туғилишига сабабчи бўлди, у Тошкент трамвайи тақдирида катта роль ўйнади. Симларнинг ишга яроқсизлиги оқибатида Тошкент трамвайи ҳалокат ёқасида турарди. Изоляция қилинган сим йўқ эди, якорларни ўраш мумкин эмас эди. Бироқ, тиниб-тинчимас мужик «мешқорнига ўхшаш асбоби»ни тезда ясаб, трамвайни машаққатдан қутқарди. Унинг бу ихтироси ҳалигача катта хизмат қилмоқда».

Ушбу хабарни қўлда ушлаганча Тошкент трамвай-троллейбус бошқармасининг раҳбари Николай Афанасьевич Подгорнов ҳузурига йўл олдик. У Тошкент трамвайида 35 йилдан буён ишлаб келмоқда. Унинг Середа билан яхши таниш эканлигини билиб олдик.

— Семён Григорьевич Тошкент трамвайчиларининг бутун бир сулоласини бизга қолдириб, ўзи бундан бир неча йил муқаддам оламдан ўтди, — дейди Подгорнов. — Машҳур токарь-рационализатор бўлган унинг ўғли Михаил узоқ вақт бизда ишлаган эди. Ҳозир Семён Григорьевичнинг набираси Владимир, ёш Середа шу сулоланинг биздаги вакили бўлиб турибди. У двигателларни йиғиш бўйича электрослесарь бўлиб ишламоқда.

Кабинетга кимдир кириб келди.

— Зап вақтида келиб қолди! — бошқарувчи уни биз билан таништирди: — Танишинглар, Николай Сергеевич Свечников. Тошкент трамвайининг жонли тарихи!

— Жуда ҳам ундаймас-ов, — кулимсирайди ветеран. — Тошкентда кўнка асримизнинг бошларида пайдо бўлган. Унда мен болакай эдим. Россиянинг бошқа шаҳарларида бўлгани каби бу ерда ҳам кўнкани Бельгия капиталистлари қурган.

Орадан ўн йил ўтгандан кейин кўнкани электр трамвайи билан алмаштира бошлашди. Ўша вақтда Николай Сергеевич депода кувалдачи бўлиб ишларди. Революциядан кейин Тошкент трамвайи национализация қилинди. Аммо вагонлар яроқсиз ҳолга келиб қолган эди, уларни ремонт қилиш зарур эди. Мана шунда Семён Середа ўз мосламасини таклиф этди.

— Середа механизм ҳаракатини шаҳар театрида намойиш қилиб кўрсатди, — деб эслайди Свечников, — Ўшанда одамлар жуда кўп келган эди...

Ўша йиллари Тошкент қоронғиликка чулғанган эди. Фақат бир неча марказий кўчаларгина ёритиларди. Павлов кўчасидаги хусусий электр станция, Н. А. Подгорнов ибораси билан айтганда «бир ярим ит кучига эга бўлган» бу станция трамвай ҳаракатининг нормал бўлишини сира таъминлай олмас эди. Янги станция қуришга қарор қилинди.

Хабарнинг давомини ўқиймиз:

«Ўша Самара губернасининг бир қатор ишчилари билан бирга... ўртоқ Середа ниҳоятда оддий [деҳқон хўжаликлари учун намуна сифатида] бир неча қувватга эга бўлган турбинали электр станциясини ариқда [суғориш канали] оддий қишлоқ тўғони ёнида қурди... Деҳқонлар [маҳаллий тузем деҳқонлари] кўргазмали электрлаштириш ишининг натижалари билан жуда қизиқмоқдалар...».

— Чамаси, Середанинг дастлабки тажрибалари ҳақида сўз юритилган бўлса керак бу хабарда, — дея тахмин қилади Свечников. — Бўзсув дарёсида ГЭС қурилиши бир йил кейин — йигирма учинчи йилда бошланган эди. Ўшанда трамвайда қатнаш ҳақи 8 тийиндан 9 тийинга оширилган эди. Оширилган бу тийин қурилиш эҳтиёжларига ўтказилган эди... Булар аллақачон бўлиб ўтган ишлар...

Бошқарувчининг кабинетида Тошкентнинг катта харитаси осиғлиқ. Унда шаҳар транспорти қай тариқа ривожланаётганлиги яққол кўриниб турибди. Революцияга қадар трамвай изларининг узунлиги 39 километрга тенг келарди. Зилзиладан илгари 122 километрга етган эди. Ҳозир 224 километр бўлди. Янгидан еттита троллейбус маршрутлари юзага келди. Ҳозир шаҳар транспорти ҳар куни етти юз минг тошкентликни ташимоқда! Янги трассалар марказни Йўлдош шаҳар билан боғлади. Вагонлар шаҳарнинг янги районлари бўйлаб замонавий уй-жой массивлари, эндигина қуриб битказилган мактаблар, кинотеатрлар, магазинлар ёқалаб елиб-югурмоқда. Буларни бир вақтлари Семён Середа каби қардошлик қонуни билан мамлакатнинг ҳамма республикаларидан шаҳарни қайта қуриш, янги ҳаёт қуриш учун Тошкентга ёрдамга келган кишилар қурган...

Ўша куни биз Ўзбекистон энергетика ва электрлаштириш министрининг ўринбосари Х. Қ. Қодиров билан бирга Бўзсув ГЭСида бўлдик. Йўл унча узоқ эмасди: эндиликда станция шаҳар ичида жойлашган. Дарвозадан ўтиш биланоқ тераkзор билан ўралган саришта ҳовлига, машина залининг оппоқ биносига кўзингиз тушади. Агрегатлар ёнида қурилишнинг собиқ қатнашчиси, машинист Расул Пигаев турибди. У бу ерда 50 йилдан бери ишламоқда. У бизни ўзига хос энергетика музейига бошлаб борди. Биринчи стенд Бўзсувга бағишланган. Ўша йилларда олинган суратларда белкурак, кетмон, замбилғалтак ушлаган кишилар тасвирланган. Қурувчиларнинг бошқа техникаси ўша вақтда йўқ эди. Кўзимиз оппоқ кўйлагига катта бант боғлаган ҳушбичим йигитнинг суратига тушади.

— Қурилиш бошлиғи Семён Григорьевич Середа шу киши бўлади, — дейди Расул Пигаев...

— Эндиликда Тошкент ГЭСлари каскадига кирувчи Бўзсув станцияси, — дея тушунтиради министр ўринбосари Х. Қ. Қодиров, — 1926 йил 1 майда ишга тушган. Энди бу станция ҳозирги Тошкент, Навоий, Ангрен станциялари билан солиштирганда ушоқдек бўлиб кўринади. Лекин ўша йиллар учун бу жуда катта гидроиншоот эди. Унинг қуввати ҳозирги Ўзбекистон территориясида 1913 йилда ишлаб турган барча электр станцияларнинг қувватига тенг эди. Бўзсув ГЭСи ленинча ГОЭЛРО плани асосида Ўрта Осиёда қад кўтарган биринчи ва мамлакатдаги иккинчи гидроэлектростанция эди...

Янги беш йилликда республика энергетикасининг ривожланиш планлари улуғвордир. Бу ҳақда бошқа стендлар ҳикоя қилади. 1975 йилга бориб электр энергияси ҳосил қилиш 1970 йилдагидан 1,7 баравар кўпайиб 31,75 миллиард киловатт-соатга етади. Ўзбекистон бўйлаб янги электр денгизи мавж уради...

Бу ерда яна бир денгиз ҳақида ҳикоя қилишни истардик: у ҳам бўлса китоб денгизи ҳақида. Ҳозир Ўзбекистон жаҳондаги энг китобхон давлатлардан бири саналади. У қардош республикалар орасида китоб маҳсулотлари ишлаб чиқаришда РСФСР ва Украинадан кейин учинчи ўринда туради.

... Газета саҳифалари бизни яна ярим аср орқага йўллайди. «Правда»даги мана бу хабарга назар ташлайлик:

«Туркистон китобга муҳтожлик сезмоқда... Партия органларимиз Туркистонни китоблар билан таъминлашга қаратилган қатъий чораларни кўрдилар. «Кооператпечать» деган кооператив контрагентлиги ташкил этилди... «Кооператпечать» туб аҳоли учун маҳаллий тилларда зарур адабиётлар нашр этишни мўлжалламоқда».

1922 йил январида «Правда»нинг 1 номери 2500 сўм турарди, бир неча ойдан кейин унинг нархи 70 минг сўмга кўтарилди. Мамлакатда қимматчилик ўсиб борарди. Хароб бўлган завод ва шахталар ҳали ишга туширилмаган эди, қурғоқчилик Волга бўйининг улкан майдонларини ҳувуллатиб қўйган эди. Чел эл империалистларининг пули билан қуролланган Иброҳимбек шайкалари бутун-бутун қишлоқ ва овулларнинг аҳолисини қирарди. Аммо мана шундай мислсиз оғир пайтда ҳам партия, Ленин саводсизликка қарши кураш, халқ оммасини маърифатли қилиш учун курашга ғоят катта эътибор бердилар.

Мана энди ҳозир биз бу машаққатли курашнинг самараларини яққол кўриб турибмиз. Республика матбуот комитетининг раиси З. И. Есенбоевнинг маълум қилишича, 1913 йилда Ўзбекистонда ҳаммаси бўлиб 118 минг нусхадан иборат 56 та китоб чиққан эди. Ҳозир ҳар куни 135 мингдан зиёд китоб чиқарилмоқда. Совет ҳокимияти йиллари мобайнида эса Ўзбекистонда 700 миллиондан зиёд нусхада 65 минг номли китоб чиқарилди...

Эллик йил орқага назар ташлаб, ўтмишни ҳозирги нарсалар билан, энди амалга ошириладиган нарсалар билан таққослаганда кўз олдингда мана шулар намоён бўлади!

И. ШАТУНОВСКИЙ,
[«ПРАВДА»нинг махсус мухбири].
Тошкент.
«ПРАВДА», 1972 йил, 3 март.

ЮТУҚЛАР ВА ИСТИҚБОЛЛАР

СССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ ЙИЛЛИК УМУМИЙ МАЖЛИСИ

1 март куни Москвадаги олимлар уйида СССР Фанлар академиясининг йиллик умумий мажлиси очилди. Мажлис залида ҳозирги замон фан-техника тараққиёти тадқиқотчилари, ижодчилари, кўп минг кишилик коллективларининг вакиллари — атоқли совет олимлари ўтирибди.

СССР Фанлар академиясининг вице-президенти академик М. Д. Миллионшчиков кириш нутқи сўзлаб йиғилишни очди. Олим СССР Фанлар академиясининг беш йиллик биринчи йилидаги фаолиятини якунлаб таъкидладики, беш йиллик план топшириқларини амалга оширишда халқ хўжалиги тармоқларини бундан буён тез юксалтириш йўлларини белгилаб берувчи фанга катта роль ажратилган. Бултур СССР Фанлар академиясининг олимлари жумладан мамлакат қишлоқ хўжалигининг яқин ўн-ўн беш йил ичида янада юксалтиришга доир илмий асосланган тавсияларни ишлаб чиқдилар, халқ хўжалигида янги анорганик материалларни синтез қилиш ва қўллаш истиқболларига, сунъий кристалл, микроэлектроника саноатини ривожлантиришга доир прогнозлар туздилар.

Академик табиётшунослик, техника ва ижтимоий фанлар умумий тараққиётини таърифлаб, турли билим соҳаларида совет олимларининг эришган энг муҳим ютуқларини айтиб ўтди.

Мамлакатимизда, деди олим, космик фазони комплекс ўрганиш планига доир тадқиқотлар давом эттирилди. Беш йилликнинг бошланиши жаҳонда биринчи учувчи бошқарадиган орбитал «Салют» станциясининг яратилиши билан нишонланди, автомат аппаратлар ёрдамида Ой ва планеталарнинг табиати тўғрисида янги-янги муҳим маълумотлар олинди. Жумладан, куни кеча ажойиб бир космик эксперимент муваффақиятли равишда поёнига етказилди. «Луна-20» станцияси Ойнинг тадқиқ этиш қийин бўлган тоғлиқ районидаги замини намуналарини Ерга келтирди.

Ядро физикаси соҳасида бир қанча катта-катта натижалар олинди. Жаҳонда энг катта Серпухов протон тезлатгичида поёнига етказилган бир қанча экспериментлар чоғида «залворли» элементар зарралар-нуклон ва мезонларнинг ўзаро таъсири янги қонуниятлари топилди. Серпухов синхротронида 70 миллиард электрон вольтгача тезлатилувчи протон тарами интенсивлиги икки баравар оширилди. Шу ерда француз олимлари микроскопик дунё қонуниятларини ўрганиш учун яратган ноёб «мирабель» установкаси билан социалистик мамлакатларнинг олимлари Дубнада ишлаб чиққан «Людмила» установкаси ишга туширилди. Ўтказилган экспериментлар натижасида олимлар бошқариладиган термоядро синтези проблемаларини ҳал этиш йўлида анча олға боришга муваффақ бўлдилар. Совет физиклари «Токамак» установкаларида плазмани узоқ муддат сақлаш юзасидан олиб борилаётган тадқиқотларда жаҳон фанида илғор ўринни ҳамон сақлаб турибдилар.

Молекуляр биология ва биохимия соҳасидаги тадқиқотлар янада ривож топди, деди М. Д. Миллионшчиков. Масалан, совет олимлари ҳосил қилган антибиотик модда-альбофунгин молекулалари структурасини очишга муваффақ бўлинди. Бу дори турли бактерияларга қарши ҳужумга ўтади ва ўзининг химиявий табиати жиҳатидан мутлақо янги типдаги моддадир.

Мамлакат қишлоқ хўжалигида сўнгги вақтларда генетикларимиз ва селекциячиларимиз чиқарган серҳосил экин навлари: серҳосил кузги буғдой, кунгабоқар, қанд лавлаги, чигит навлари ҳозир кенг тарқалди.

Олим ижтимоий фанлар соҳасида эришилган ижобий натижаларни қайд этиб, бултур материалистик диалектика проблемалари ҳамда иқтисодий ислоҳот шароитларида халқ хўжалигини бошқариш, ҳуқуқ масалаларига доир бир қанча муҳим тадқиқотлар поёнига етказилди деб таъкидлади. СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига кўп миллатли совет давлати тарихи, мамлакатимиз шаҳар ва қишлоқларининг тарихига доир асарлар тайёрланди.

Беш йиллик биринчи йилининг якунлари, деди пировардида академик М. Д. Миллионшчиков, партия XXIV съездининг қарорлари муваффақият билан амалга оширилаётганлигидан далолат беради. Бу йил мамлакат шонли сана — СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини нишонлайди. Юбилей йилида фан ходимлари асосий илмий йўналишларда янги-янги натижаларга эришмоқ учун ҳамма куч-қувватларини сарфлайдилар. Бу муваффақиятлар Ватанимиз қудратини мустаҳкамлашга мадад бўлади.

СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Г. К. Скрябин 1971 йилда табиий ва ижтимоий фанлар соҳасида эришилган энг муҳим ютуқлар тўғрисида доклад қилди.

2 мартда СССР Фанлар академиясининг йиллик умумий мажлиси ўз ишини давом эттирди. (ТАСС).

Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикасида янги агрегатлар ўрнатилмоқда. Бу меҳнат унумдорлигини оширишга катта ёрдам бермоқда. Суратда: ўртоқ Р. Аҳмаджонов янги машиналарни монтаж қилаётир.

А. Тўраев фотоси.

ТЕХНИКА ЭКИШГА ШАЙ

ТЎЙТЕПА (Тошкент области), 29 февраль. (ЎзТАГ). Ўрта Чирчиқ районининг механизаторлари Тошкент областида биринчи бўлиб тракторларни ва қишлоқ хўжалик машиналарини кўкламги экиш ишларига тайёрлаб қўйдилар. 900 тадан ортиқ ҳайдов ва чопиқ тракторлари, кўпгина сеялкалар, культиваторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик техникаси шай қилиб қўйилди.

Район хўжаликлари аёзли қиш қийинчиликларини муваффақиятли енгдилар. Ҳамма ремонт устахоналари иситилиб, яхшилаб жиҳозланди. Иш икки сменада олиб борилди. Механизаторлар учун иссиқ овқат ташкил қилинди.

Районни оталиққа олган Чирчиқ шаҳридаги ва Тошкентнинг Ленин районидаги саноат корхоналари район меҳнаткашларига материаллар, запас қисмлар юбордилар.

Юрий ЯКОВЛЕВ, ёзувчи.

АҲИЛ ОИЛАДА

СССР — 50
РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯСИ ҲАФТАЛИГИ

Бу воқеа Москвадаги мактаблардан бирида юз берди. Болалардан бири деворда осиғлиқ харита ёнига чиқиб, ундан Ватанимизнинг энг узоқ бурчагини излаб топди-да ўйланиб қолди: Унинг кўз ўнгида олис ва аёзли Шимол, узоқ қутб кечаси, буғибоқарларнинг уйлари гавдаланди. Бу жойлардаги ўз тенгдошлари, худди ўзига ўхшаш совет болалари қандай яшаётганини ўйлаб кетди: нега энди чукоткалик бола шинамгина залда ўтириб спектакль кўрмайди, нега иссиқ бассейнда чўмилолмайди ёки космонавтлар тўгарагига қатнаша олмайди? Шу ҳам инсофданми? Йўқ, — деди москвалик ўқувчи ўзига-ўзи — чукоткалик пионерларнинг ҳам ўз саройлари бўлиши керак!

У ўз орзусини ўртоқларига айтди. Унинг орзуси ўртоқларининг ҳам орзуси бўлиб қолди. Шунда болалар ўз орзуларини рўёбга чиқариш учун нима қилиш кераклиги тўғрисида бош қотира бошлашди. Чукоткада пионерлар саройи қурай дейишса, ўзларининг кучлари етмайди. Агар бу ишга бутун мамлакат пионерлари бош қўшишса-чи?

Москва пионерларининг мурожаати миллион-миллион совет болалари томонидан қўллаб-қувватланди. Мамлакатнинг ҳамма бурчакларидаги турли миллатларнинг фарзандлари чукоткалик болалар учун пионерлар саройи қуриб беришга қарор қилишди. Бутуниттифоқ пионерларининг «Чукотка» деб номланган бу ажойиб операцияси ана шу тариқа вужудга келди.

Ҳали Анадирдаги саройнинг лойиҳаси чизилмаган, унинг пойдевори қурилганича йўқ эди. Лекин бутун мамлакат бўйлаб бу қурилиш бошлаб юборилди. Болалар металлолом, макулатура тўплашди, қурилишларда ва колхозларда ишлашди. Давлат банкида 70008 рақамли пионер счёти пайдо бўлди. Пионерлар ишлаб топган пулларини ана шу счётга юборишди.

Эҳтимол, Чукоткадаги пионерлар саройининг чироқлари ёнганда «Чукотка» операциясига бағишланган китоб ёзилар. Бу китобда пионерлар саройининг ташкил этилиши билан боғлиқ бўлган жуда кўп воқеалар ҳикоя қилинар, унда кўплаб ёш қурувчиларнинг номлари тилга олинар... Лекин ҳозир ана шу орзунинг туғилишига сабаб халқлар дўстлиги эканлигини яхши тасаввур қилаётирман. Чукоткада сарой қуриш тўғрисидаги орзунинг туғилиши ёшларимиздаги маънавий тарбиянинг, ленинча миллий сиёсатнинг тантанасидир.

Яқинда биз Москва учун бўлган жангларнинг ўттиз йиллигини нишонладик. Мен Москва мудофаасида қатнашганман. Ҳозир ўша кунларни эслар эканман, жанговар дўстларим кўз ўнгимда бирма-бир гавдаланади. Ўшанда улар Москва — Ватанимиз юраги эканини яхши тушунган ҳолда кўкракларини қалқон қилиб, уни ёвдан ҳимоя этишди. Босиб олинган жойларда фашист жазо отрядларидан яҳудий болаларини яширишган рус аёлларини, узоқ ўзбек тупроғида украиналик болаларни ўзларига фарзанд қилиб олган оналарни жуда яхши эслайман. Улуғ Ватан урушидаги жипслик Совет Иттифоқи халқлари дўстлигининг ёрқин намунаси бўлди.

— Ёки яқингинада бўлиб ўтган воқеани эслайлик. Тошкентда рўй берган зилзила кунларида кўпгина оилалар бошпанасиз қолди. Шунда руслар, белоруслар, украинлар ва мамлакатимизнинг бошқа кўпгина халқлари ўзбек болаларини ўз оилаларига олишди. Улар учун интернат ва болалар уйлари ташкил этишди. Уларни кийинтиришди ва ўқишлари учун имконият яратиб беришди. Уй-жой қурилишида ёрдамлашишди.

Яқинда мен бир мактабда ўқувчилар билан учрашдим. Уларга Владимир Ильичнинг бир чуваш йигитига имтиҳонларга тайёрланиш учун қанчалик ёрдамлашгани ҳақида сўзлаб бердим. Болалар бу ҳикояни зўр мароқ билан тинглашди. Учрашувдан қайтар эканман, бир қизча ёнимга келиб шундай деди:

— Мен арифметикадан беш оламан.

— Жуда яхши. Хўш, нима бўпти?

— Мен ҳам чувашга ёрдамлашмоқчиман! Бу воқеа менинг хотирамда абадий сақланиб қолади. Бошқа миллат кишиларига нисбатан дўстона муносабат В. И. Лениндан қолган улуғ меросдир. Биз уни жуда эҳтиёткорлик ва ҳушёрлик билан эъзозлашимиз лозим.

Бундан бир неча йил муқаддам мен Москва ёзувчилари билан Латвияда ўтган рус адабиёти ва санъати декадасида қатнашган эдим. Биз узоқ қишлоқ мактабларига бордик, болалар билан учрашдик. Уларга ўз асарларимизни ўқиб бердик. Қишлоқ болалари анча узоқ йўл юриб бизни кутиб олгани йўлларга чиқишарди. Улар рус тилида яхши сўзлаша олишмаса ҳам, рус ёзувчиларининг сўзларини зўр қизиқиш билан тинглашарди, бизга рус тилида шеърлар ўқиб беришарди. Кейин латишча қўшиқ айтиб рақсга тушишарди. Бу учрашувлар нимасидир рамзийлиги билан кишини ҳаяжонга соларди. Ахир, бу болалар бир вақтлар қизил гвардиячилар билан елкама-елка туриб, революцияни ҳимоя қилган латиш ўқчиларининг набиралари эди-да!

Мен болаларнинг қизил изтопарлар ватанпарварлик ҳаракатини диққат билан кузатиб бораман. Болалар узоқ йиллар давомида қариндошларига номаълум бўлган юзлаб қаҳрамонларнинг номларини топиб бермоқдалар. Уруш қатнашчиларининг жанговар йўлини ўрганишар экан, болалар турли миллат вакилларининг тақдирлари билан тўқнаш келадилар. Уларнинг елкама-елка туриб жанг қилишларида халқларимиз дўстлиги ўз ифодасини топган эди. Бу дўстлик ҳаёт-мамот курашида синовдан ўтди. Ўзбек рус билан ёнма-ён жон берди, қозоқ ярадор литваликни жанг майдонидан олиб чиқди, украин ва грузин ғалабани яқинлаштириш учун кўкраги билан душман ўқини тўсди. Фашизмга қарши умумий курашда халқларимиз дўстлиги янада мустаҳкамланди. Бу эса бугунги кунда болаларимизни халқлар дўстлиги руҳида тарбиялашда энг таъсирчан омиллардан биридир.

Бу йил Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи тузилганига 50 йил тўлади. Давлатимизнинг кучи халқлар дўстлигида, барча халқларнинг ягона мақсад — коммунизмга интилишидадир. Биз ўзимизга содиқ авлодни етиштирар эканмиз, болаларимизни ана шу улуғ дўстликка садоқат руҳида тарбиялашимиз керак.

АХБОРОТ

ЖОЙЛАРДАН ДАРАКЛАР

«МЕҲНАТ МАДҲИ»

Экран асарларига бағишланган навбатдаги фестиваль ана шундай номланди. «Меҳнат мадҳи» шиори остида ўтказилаётган фестиваль республика касаба союзларининг X съезди ва СССР касаба союзларининг XV съездига бағишланади. Фестиваль кезлари меҳнат ветеранлари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, Октябрь Революцияси ва Ленин ордени кавалерлари билан учрашувлар бўлади.

Фестивалда «Мосфильм» маҳсулоти — «Директор», «Катта маъдан», «Ўзбекфильм»да ишлаб чиқарилган «Фидойи», «Синчалак», қардош тожик киноусталари ишлаган «Йўллар ҳар хил бўлади» каби картиналар намойиш этилади.

Фестиваль 40 кун — 31 мартгача давом этади.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ТОҒДАГИ «ОҚ ОЛТИН»

Фарғона водийси тоғ ёнбағирларидаги отарлар жуда олисда жойлашган. Областнинг Охунбобоев районидаги «Оқ олтин» колхозининг кўплаб чорва моллари худди шунга ўхшаш отарларда — Чўнг-Олой яйловларида боқилади. Колхоз раҳбарлари ўз чорвадорларининг қишловни яхши ўтказишларига катта аҳамият бермоқдалар.

Отарда саноқли бинолар кўзга ташланарди. Бугунги кунда чўпонлар учун барпо этилган турли иморатлар кўркамгина қишлоқни эслатади. Яйлов баҳодирлари ўзлари истиқомат қилиб турган масканларини бизнинг «Оқ олтин» қишлоғимиз дейишлари шундан. Область халқ маорифи бўлими бу ерда чўпон болалари учун бошланғич мактаб, қўшни яйловлардан келиб ўқийдиган ёшлар учун мактаб-интернат очиб берди. Тоғдаги «Оқ олтин» қишлоғи йилдан-йилга кўркамлашиб бормоқда.

А. МАДРАҲИМОВ.

ҒОЛИБЛАР

Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги коллегияси, электр станциялар ҳамда электр техника саноати ишчилари касаба союзи республика комитети президиуми корхоналар ва тармоқларни узлуксиз Ильич нури билан таъминлаб турувчи коллективлар социалистик мусобақаси якунларини кўриб чиқди.

Ўтган йил 4-квартали якунига кўра, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари Советининг кўчма Қизил байроғи Ангрен ГРЭСи коллективига берилди. Мусобақа шартларини бажарган бу ғолиб коллективга пул мукофоти ҳам топширилди.

Корхона ва тармоқларни электр билан таъминлашда яхши натижаларга эришган Шаҳрихон гидроэлектростанциялари каскади коллективи иккинчи ўринни эгаллашга муваффақ бўлди. Мусобақа иштирокчиларидан «Таштеплосеть», Орджоникидзе гидроэлектростанциялар каскади ва «Энергоналадка» коллективлари 3-ўринни олишди, уларга рағбатлантирувчи мукофотлар берилди.

Ҳ. ИСМОИЛОВ.

Ёш Бангладеш Халқ Республикаси уруш туфайли вужудга келган вайронликларни тиклашга киришди. Мамлакатнинг янги маъмурияти хўжалик ҳаётини изга солиш чораларини кўрмоқда. Суратда: уруш пайтида бузилган кўприк қайта тикланмоқда.

ТАСС фотохроникаси.

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

БАНГЛАДЕШ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ

(МАЙДОНИ — 141 МИНГ КВАДРАТ КИЛОМЕТР, АҲОЛИСИ — 75 МИЛЛИОН КИШИ, ПОЙТАХТИ — ДАККА ШАҲРИ).

«Менинг олтин Бенгалиям, севаман сени», деб ёзган эди бир вақтлар Рабиндранат Тагор. Буюк шоирнинг шу сўзлар билан бошланувчи шеъри бугунги кунда янги ташкил топган, ёш, суверен Бангладеш Халқ Республикасининг давлат гимни бўлиб янграмоқда.

Бангладеш Халқ Республикаси Шарқий Покистон ўрнида 1971 йилги миллий озодлик ҳаракатлари туфайли ташкил топди. Бенгал халқининг талаби билан 1971 йилнинг 26 мартида Бангладеш Халқ Республикаси эълон қилинган эди. Бироқ Покистоннинг ҳарбий маъмурлари халқ орзу-истаклари билан ҳисоблашишни лозим топмади. Озодлик талаб қилганларни қонга беладн Покистон маъмурларининг буйруғи билан 3 миллион бенгалиялик қириб ташланди, уй-жойлар вайрон қилинди. Солдатларнинг ёвузликлари туфайли 10 миллион киши нажот излаб қўшни Ҳиндистонга кўчиб ўтди. Лекин империалистик доиралар бу ердаги миллий озодлик ҳаракатини бостира олмадилар. Шарқий Бенгалия халқлари, коммунистлар, студентлар, «мухтини бахини» отрядлари ватан озодлиги учун жонларини фидо қилдилар. Уларга қўшни бўлган Ҳиндистон Республикаси, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатлар Бангладеш халқларининг курашини қўллаб-қувватладилар. Ниҳоят, 1971 йилнинг 16 декабрида Покистон армияси таслим бўлгач, шарқий бенгалияликларнинг асрий орзуси амалга ошди. Бангладеш Халқ Республикаси мустақил давлат деб эълон қилинди. Бугун унинг тепасида суверен давлатнинг яшил-қизил-тилла ранг байроғи ҳилпираб турибди.

Шу кунга қадар Ҳиндистон ярим оролидаги бу мустақил давлатни 40 дан зиёд мамлакат таниди. Кўпгина ғарб ва шарқ давлатлари Бангладеш Халқ Республикаси билан дипломатик алоқаларни бошлаб юбордилар. Совет Иттифоқи ҳам халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаши ленинча принципига амал қилиб шу йилнинг 24 январида Бангладеш Халқ Республикасини суверен давлат сифатида таниди, у билан дипломатия муносабатлари ўрнатди. СССР ҳукуматининг ташқи сиёсат соҳасидаги ана шу муҳим қадами Бангладеш Халқ Республикаси халқининг туб манфаатларига, шунингдек Ҳиндистон ярим оролидаги тинчлик манфаатларига мос бўлиб тушади. Шуни ҳам айтиш керакки, ёш республикани таниганн учун Покистон айрим давлатлар билан дипломатия муносабатларини узди. Лекин ҳозирги кунда Покистоннинг ўзида ҳам реал аҳволни тан олиш тўғрисидаги талаблар баралла эшитилмоқда.

Уруш Бангладешнинг деҳқон хўжаликларига катта зарар етказди, уй-жойларни вайрон қилиб, саноатни издан чиқарди. Эндиликда бутун диққат-эътибор уруш оқибатларини тугатишга қаратилган. Мамлакат ҳаёти нормал изга тушиб бормоқда. Мактаб ва ўқув юртлари қайта очилиб, корхона ва муассасалар яна ишга тушиб кетди. Партизанлар ва «мукти бахини» отрядларига қўшилиб ўз ватанларининг озодлиги учун курашган студентлар қурол-яроғни топшириб дорилфунунларга қайтдилар. Бошпана излаб Ҳиндистонга ўтиб кетган қочоқлардан 9 миллион киши Бангладешга қайтиб келди.

Дўстона визит билан Иттифоқимизда меҳмон бўлиб турган Бангладеш Халқ Республикасининг Бош министри шайх Мужибур Раҳмон таъкидлаб айтганидек, ёш давлат ташқи сиёсат соҳасида блокларга қўшилмаслик, бетарафлик, ҳамма халқлар билан тинч-тотув яшаш, мустақиллик ва дўстлик йўлини олиб боради. Ички сиёсат соҳасида эса вайрон бўлган хўжаликни қайта тиклаш, қайтиб келган қочоқларни уй-жой, иш ва озиқ-овқат билан таъминлаш энг асосий вазифа қилиб белгиланди.

Мамлакатда халқ хўжалигини қайта тиклаш ишлари жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Янги давлатни қуришда Бангладеш Коммунистик партияси фаол қатнашаётир. Маълумки, шарқий бенгалияликларнинг авангарди бўлган Коммунистик партия 20 йилдан буён яширин шароитда ишлаб келган эди. Бугунги кунда у ошкора шароитда ишлашга ўтиб, Бангладеш Халқ Республикасининг ижтимоий-сиёсий ҳаётида, демократик кучларининг фаолиятида актив иштирок этмоқда.

Миллий озодлик ҳаракати туфайли ва дўстларининг ёрдами билан озод бўлиб, мустақилликка эришган Бангладеш халқи ёрқин келажак сари комил ишонч билан одим ташламоқда. Дўстона алоқалар ва ҳамкорлик ёш давлат тараққиёти йўлидаги муҳим омиллардан биридир. Ҳеч шубҳа йўқки, Бангладеш Халқ Республикасининг Бош министри Мужибур Раҳмоннинг Совет Иттифоқига визити ҳар икки мамлакат халқлари ўртасидаги дўстона алоқаларни янада мустаҳкамлайди ва тинчлик ишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилади.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

ВИЗИТДАН СЎНГ

НЬЮ-ЙОРК, 2 март. (ТАСС). Бугун Америкадаги кўпгина газеталар Вашингтондан олинган айни бир мазмундаги хабарни босиб чиқардилар. «Ҳукуматнинг жуда хабардор вакили» айтган гапларга асосланиб берилган шу хабарда Р. Никсоннинг Хитой раҳбарлари билан олиб борган музокараларнинг Америка нуқтаи назаридан фойдали бўлган тафсилотларини очиб берувчи баъзи маълумотлар келтирилган. Расмий манбадан олинган айни мазмундаги бир хабарни турли газеталар эълон қилганлигининг ўзи, маҳаллий кузатувчиларнинг айтишига қараганда, ҳукумат мана шу визит якунларини ёритиш устидан қўйилган назоратни сақлаб қолишга ва ўзи учун фойдали деб ҳисоблаган маълумотларнигина матбуотда чиқаришга интилаётганлигини кўрсатиб турибди.

Шу муносабат билан «Вашингтон пост» газетаси, «Қўшма Штатлар Шимолий Вьетнам билан уруш ҳолатида бўлиб турган ва бу мамлакатни муттасил бомбардимон қилаётган бир пайтда Чжоу Энь-лайнинг ахборотни имзолаганлиги американликларга анча далда берди» деб ёзмоқда.

«Ҳукуматдаги расмий киши», «Тайванга, Вьетнамга ва бошқа нозик проблемаларга доир гаплар Хитой — Америка ахборотида гарчи ҳар бир томоннинг айрим декларацияси тариқасида берилган бўлса ҳам, аммо ҳақиқатда томонлар бу гапларни жуда синчиклаб муҳокама» қилганликларига ҳам Америка матбуотининг эътиборини жалб қилиб ўтди. «Мана шу фактнинг ўзи — деб ёзади «Нью-Йорк таймс», — Хитой раҳбарлари Тайванни «озод қилмоқ» учун куч ишлатиш ниятида эмасликларига президент Никсонни ишонтириш йўлида анча олдинга, ҳар ҳолда ўтмишда ўзлари айтган гапларнинг ҳаммасига қараганда ҳам анча олдинга қадам қўйибдилар деб тахмин қилишга асос бўлади». Мазкур «ҳукумат вакили» мана шундай истиқболни «назарда тутиб», сўнгра Никсон Америка қўшинларини Тайвандан олиб чиқиб кетиш ва у ердаги ўзининг ҳарбий иншоотларини тугатиш менинг «пировард мақсадим» деб ваъда берди, деган гапни айтди.

Лондонда чиқадиган «Гардиан» газетасининг Вашингтондаги мухбири мана шунга асосланиб «Тайвандаги Америка қўшинларидан Хитой билан бўлаётган бахсларда бундан Хитойни кўндиришга таъсир кўрсатувчи восита сифатида фойдаланилади» деб тахмин қилмоқда. Агар Хитой Тайвандан Қўшма Штатларнинг чиқиб кетишини истаса, деб ёзади газета, Қўшма Штатларга қулай келадиган шартлар билан Вьетнамдаги урушни тўхтатишни Ханойдан талаб қилиши лозимлиги мана шу важнинг ўзидан кўриниб турибди.

Шу муносабат билан бу ердаги сиёсий кузатувчилар бугун Сайгондаги қўғирчоқ режим баёнот эълон қилганлигига ва баёнотда «Америка — Хитой қўшма ахборотида баён қилинган принциплар тўғрисидаги битимни табриклаганлиги»га эътиборни жалб қилмоқдалар.

Америка ультраларининг ҳаммага маълум намояндаси сенатор Голдуотер ҳам Р. Никсон визитининг натижаларини қўллаб-қувватлаб чиқди.

АҚШ ҳукуматининг вакили, хитойлар ва американликлар ахборотнинг ҳар бир жумласи устида кўп баҳслашганликларини айтиб ўтди. Шанхайга боргандан кейингина битимга келинди, деди ҳукумат вакили. Американликлар, деди у, музокараларда «амалиётчи» бўлишга интилдилар, аммо уларнинг музокарадошлари «ўзларининг қарашларида маоизмнинг конфуцийчилик билан, яна бунинг устига ўзларининг яқин ўтмишдаги революцион тажрибалари билан қўшилган қандайдир бўтқасини акс эттиравердилар».

Индира Гандининг айтганлари

ДЕҲЛИ, 2 март. (ТАСС). Ҳиндистон бош министри Индира Ганди мамлакат бўйлаб сайлов олди сафарини давом эттирмоқда.

Бош министр Дибругарҳда (Ассом штати) ўтказилган митингда нутқ сўзлаб, Ҳиндистон Ҳинд океани тинчлик зонаси бўлиб қолишига интилмоқда, деди. Индира Ганди ана шу штатнинг турли шаҳарларида бўлиб ўтган митингларда нутқ сўзлаб, Совет Иттифоқи билан тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида тузилган шартнома ҳар икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантиришда катта роль ўйнаганлигини таъкидлади.

Бош министр мамлакатнинг ташқи сиёсатига тўхталиб, «Ҳиндистон қўшни Покистон билан дўстона муносабатларини ўрнатишга доимо интилиб келганлигини» уқдириб ўтди.

ПЕКИНДА МАРОСИМ

ПЕКИН, 2 март (ТАСС). Хитой—Америка музокаралари тугаб, шу музокаралар тўғрисидаги қўшма ахборот Шанхайда эълон қилинганидан кейин Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лай Пекинга қайтиб келди.

Пекин аэродромида Чжоу Энь-лайни ва унинг группасини Мао Цзе-дуннинг хотини Цзян Цин бошчилигидаги Пекиннинг бутун ҳукмрон гуруҳи кутиб олди. У ердаги кузатувчиларнинг айтишига қараганда, аэродромда буржуа-демократик картияларнинг баъзи намояндалари, «маданий революция» вақтида «қайта тарбияланишга» жўнатилган бир қанча арбоблар ҳам ҳозир бўлганлар. Чжоу Энь-лай, Цзи Пэн-фэй, Цяо Гуань-хуа самолёт трапидан тушишлари биланоқ уларни барабанларни гумбурлатиб кутиб олишган. Аэродромда тўпланганлар «Раис Маонинг халқаро ишларидаги революцион йўлини кескин қўллаб-қувватлаймиз» деган шиорни қайта-қайта такрорлаганлар.

Пекин мана шундай кутиб олиш билан ҳозирги вақтда Мао Цзе-дун халқаро сиёсатда Қўшма Штатлар билан яқинлашиш йўлини ўтказаётганлигини Хитойнинг олий раҳбарлари «маъқуллашмоқда» ва «қувватлашмоқда» деб кўрсатишга уринилаётганлиги яққол кўриниб турибди.

Бу «тантанали» кутиб олиш Мао Цзе-дуннинг ташқи сиёсатдаги «революцион йўли» қандай ғалаба қозонганлиги шарафига ташкил этилдийкин?

КАНБЕРРА. Австралиянинг туб аҳолиси бўлган — аборигенларнинг вакиллари мамлакат пойтахтига тўпландилар. Улар Австралия парламенти биноси олдида чодир тикиб, ўзларининг ҳуқуқсиз яшашларига қарши норозилик билдирмоқдалар. Суратда: аборигенларнинг чодир шаҳарчаси. Плакатларга «Ерга бўлган ҳуқуқимизни қайтариб беринглар» деган шиор ёзилган.

Б. Чехонин фотоси, (ТАСС).

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.30 — ТОШКЕНТ. 9.35 — Концерт. 10.20 — Телеминиатюралар. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.15 — Мультфильм. 11.45 — Музикали киоска. 12.15 — Иқтисодий темаларда суҳбат. 12.45 — Венадаги учрашувлар (оперетта). 16.45 — Ҳайвонот оламида. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.05 — Ахборот. 18.15 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.45 — Ахборот. 19.00 — Халқаро панорама. 19.30 — Кино ҳақида суҳбат. 20.35 — Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. 21.10 — Ҳабиба Охунова куйлайди. 21.45 — «Вақт». 22.15 — Хоккей: «СПАРТАК» (Тошкент) — «МОТОР» (Барнаул). 23.05 — МОСКВА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.00 — МОСКВА. 18.45 — Мультфильм. 19.00 — Улар келажак сари одим ташлайдилар. 19.30 — Эфирда — «Молодость». 21.45 — Телефильм. 22.15 — Тош меҳмон (фильм-спектакль).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ДУШАНБА КЎРСАТАЛИ.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/III да Парвоз.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 4/III да Хотинимнинг эри.

КИНО

Садоқат (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» НАВОИЙ номли, «ДРУЖБА», «СПУТНИК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «КЎКЧА» (кундуз соат 12, 3 ва кеч 8. 45 да).

Музика садолари — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Қизларни ўғирлаш — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Антрацит — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Том Жонс — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Прокурор ўғли — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Балиқлар қалқиб чиққан кун — «КЎКЧА» (кеч соат 6 ва 7 ярымда).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

ТЕЗ КУНДА!

Янги спектакль

Александр ДЮМА

«АЖАЛ МИНОРАСИ»

2 пардали романтик драма

Қ. МИРМУҲАМЕДОВ таржимаси.

Саҳнага қўювчи — А. Островский номли Тошкент театр ва рассомчилик институтининг дипломанти — Б. ЙУЛДОШЕВ.

Режиссёр ассистенти — Р. АВАЗОВ.

Рассом — Л. КОНРАД.

Музикаларни мословчи — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Н. М. ГИНЗБУРГ.

Жангларни саҳналаштирувчи — А. ИСМОИЛОВ.

АСОСИЙ РОЛЛАРДА:

Ўзбекистон ССР халқ артисти Ҳамза номли Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати Я. АБДУЛЛАЕВА; Ўзбекистон ССР халқ артисти З. МУҲАММАДЖОНОВ; Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: П. САИДҚОСИМОВ, Т. ТОЖИЕВ, Р. ҲАКИМОВ, О. ЮНУСОВ, Ҳ. ЮНУСОВ ва бошқалар қатнашадилар.

ТОШКЕНТ «МИКОНД» ЗАВОДИГА

(Уста-Ширин кўчаси, 123-уй)

фрезерчилар, токарлар, слесарь-асбобсозлар, электрчилар, газ пайвандчилар, операторлар, контролёрлар, пиширувчилар, шиша ишлаб чиқариш ишчилари, шофёрлар, юкчилар, ёрдамчи ишчилар

ҚЕРАК

Мутахассисликка эга бўлмаган йигит ва қизлар ўқитилади.

Ишчиларга завод транспорти хизмат кўрсатади.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бюроси ва район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

6 МАРТ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.50 — ТОШКЕНТ. 9.55 — Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорлари қурултойи. 12.30 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Мультфильмлар. 18.30 — Ахборот. 19.00 — Қурултой делегатларига бағишланган концерт. 21.15 — Ахборот. 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — Футбол: «ПАХТАКОР» — «ДНЕПР».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.15 — МОСКВА. 18.20 — Янгиликлар. 18.30 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.00 — Эфирда — «Молодость». 20.00 — Миллионлар ленинча университети. 20.20 — Бадиий фильм. 22.00 — Менинг жанговар дугонам. 22.30 — Муслим Магомаев концерти.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Душанба кўрсатувлари.

7 МАРТ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Янгиликлар. 11.10 — Ҳужжатли фильм. 11.20 — «Дилбарим» (бадиий фильм). 12.30 — МОСКВА. 14.30 — ТОШКЕНТ. «ЕРҚИН ҲАЁТ». 17.55 — Оналаримиз байрами. 18.30 — Социализм дунёси. 19.00 — Ахборот. 19.10 — Бир актер театри. Эътибор Охунова. ХАЁЛИМДАСАН. 19.40 — Ахборот. 19.55 — МОСКВА. Халқаро хотин-қизлар куни 8 мартга бағишланган тантанали мажлис. 21.00 — Концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 14.25 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.50 — Музикали танаффус. 19.00 — Тележурнал. 19.20 — Курилов нони. 19.55 — Хоккей: «СПАРТАК» (Тошкент)— «СЕЛЬХОЗВУЗОВЕЦ» (Челябинск). 20.45 — Ўзбекистон халқ шоираси Зулфия. ҚАЛБ ДОИМО ЙЎЛДА. 22.35 — Тенгқурлар (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 21.50 — Турнахон (бадиий фильм).

8 МАРТ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Ҳар доим бўлсин онам. 10.30 — Цирк томошалари. 11.20 — Концерт. 12.00 — МОСКВА. 16.50 — ТОШКЕНТ. 16.55 — Ахборот. 17.05— Машъал ёшларимиз. 17.45 — МОСКВА. Ҳайвонот оламида. 18.45 — Балли, қизлар! 20.30 — ТОШКЕНТ. 20.45 — «Қизлар давраси». 22.00 — «Вақт». 22.30 — Музикали кўрсатув.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

16.50 — МОСКВА .16.55 — СССР халқ артисткаси И. Архипова концерти. 17.45 — ТОШКЕНТ. 18.40 — Концерт. 19.20 — «Браслет-2» (бадиий фильм). 20.30 — МОСКВА. 22.00 — Ҳужжатли фильм. 22.30 — Эстрада концерти.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. 21.00 — Юракка йўл (бадиий фильм).

9 МАРТ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Янгиликлар. 11.10 — Биринчи қиз (бадиий фильм). 12.30 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Кинофильм. 18.30 — Ахборот. 18.45 — Киножурнал. 18.55 — «Альбатрос»нинг сўнгги рейси (бадиий фильмнинг 2-серияси). 20.00 — Миллионлар ленинча университети. 20.30 — Ахборот. 20.45 — Концерт. 21.35 — Тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи йили марралари. 22.00 — Вақт». 22.30 — Заречная кўчасида баҳор (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.15 — МОСКВА. 18.20 —Янгиликлар. 18.30 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.00 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ҳаваскорлар концерти. 20.00 — Телеочерк. 20.30 — Ҳужжатли фильм. 20.45 —«Ромэн» театрининг ижодий кечаси. 22.30 — ТОШКЕНТ. «Ёшлик» студиясининг меҳмонлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Ҳаваскорлар концерти. 20.40 — Қизлар (бадиий фильм).

10 МАРТ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.50 — ТОШКЕНТ. 10.55 — янгиликлар. 11.05 — Доктор Вера (бадиий фильм). 12.30 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00—Мультфильмлар. 18.10 Ахборот. 18.25— Рақслар гулдастаси. 19.00 — Миллионлар ленинча университети. 19.15 — Ахборот. 19.30 — Кинокўрсатув. 20.40 — Беш йилликнинг иккинчи йили. Ўзбекистон ССР алоқа министри Т. М. Тўхтаевнинг чиқиши. 21.30 — Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. 22.00—«Вақт». 22.30 — Совет Иттифоқи элчиси (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.15 — МОСКВА. 18.20 — Янгиликлар. 18.30 — Эртакларга саёҳат 19.00 — Кавказ учун жанг. 19.30 — Концерт. 20.05 — Телефильм. 20.30 — Уч карра текширув (бадиий фильм). 22.00 — Автоинспектор бюллетени 22.30 — Саҳна усталари билан учрашув. СССР халқ артисткаси Т. Чебан. 23.20 — Эфирда — «Молодость».

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. 20.20 —Тўлқинида-02. 20.50 Тугалланмаган қисса (бадиий фильм).

11 МАРТ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Телефильм. 10.20 — Концерт. 11.00 — МОСКВА. 18.15 — ТОШКЕНТ. 18.20 — Ахборот. 18.40 — Ўринбосарлар. 19.40 —Ахборот. 19.55 —Чанг тароналари. 20.30 — «Ўзбекистон чорвадори». 21.00 — «Баҳор» рақс ансамблининг концерти. 22.00 — Ёр-ёр (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.15 — МОСКВА. 19.25 — Музикали учрашувлар. 19.55 — Салом, Мария (бадиий фильмнинг 1-серияси). 21.00 — Хоккей: «ДИНАМО» — «СПАРТАК».

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.45 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

12 МАРТ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.20 — ТОШКЕНТ. 9.25 — «Юлдузча». 10.00 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 11.00 — Москва. 11.05— Янгиликлар. 11.15 — «Здоровье». 11.45 — Буюмлар — халққа. 12.15 — Музикали кўрсатув. 12.30 — «Будильник». 13.00—Тўрт танкчи ва ит (бадиий фильмнинг 15- серияси). 13.55 — Қишлоқ янгиликлари. 14.50 — Мультфильм. 15.10 — Телевизион халқ университети. 15.55 — Телефильм. 16.30 — Киносаёҳатчилар клуби. 17.30—ТОШКЕНТ. 17.35 — Ахборот. 17.45 — Интернационал дўстлик клуби. 18.20 — МОСКВА. 20.55 — ТОШКЕНТ. 21.10 — Ғазал ва мақом кечаси. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Ассалом оталар (телеспектакль).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

9.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари 17.30 — МОСКВА. 18.20 — ТОШКЕНТ. 19.20 — Иккаласи бир кварталдан (бадиий фильм). 20.55 — Салом, Мария (бадиий фильмнинг 2- серияси). 22.30 — Концерт.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

16.30 — Фрунзе кўрсатувлари.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №23, Редактор—336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683 Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, 337221, Марксизм-ленинизм назариясини пропагандa қилиш — 331455, Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780, Совет қурилиши — 333258, Қишлоқ хўжалиги — 337604, Адабиёт ва санъат — 332036, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451, Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424, Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553 Иллюстрация — 334524, Стенографистка — 337343, Корректура—337162, Эълонлар—338142, Коммутатор—330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 43—85, Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд — 31—972, Термиз — 54—01, Урганч — 34—55, Фарғона — 4—29—44.